

Készítette: Eg. Kiadó.
Nyomda és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. 10. (Brassai-utca) 10
Telefon:
Munk. és kiadóhivatal
377, 228 és 1047
K. N. Sz. — — —

Egy szám ára 2
pénz és vidéken 2
Bukarestben —

UJ KELET

DISZTÉR D. R. 2. II.
ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAN
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejtel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 június 18 Péntek

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 130 szám

5686. Tamuz 6

A blédi falálkozás előestéjén

Ma délelőtt ül össze Blédben a kisantant új konferenciája. Mint minden kisantant-konferencia előtt, az európai sajtóban ezuttal is felvetődött az a kérdés, vajjon szükséges-e még a kisantant néven ismert szövetség fentartása. A közép-európai sajtó, tehát a német és magyar lapok, mint eddig tette, most is igyekezik megállapítani, hogy a kisantant további fentartására szolgáló okok elmúltak és így ennek a szövetségnek a megszűtése szükségesnek látszik. Különösen a „Neue Freie Presse” ad hangot ennek a véleményének és ha cikke, amelyet a kérdéssel ir, nem is tárgyilagossá, elvitathatatlannak érdekes betekintést enged a kisantant-államok egymásközötti viszonyára, valamint Franciaországnak és Angliának a kisantant fölött gyakorolt hegemonikus törekvéseire.

A „Neue Freie Presse” többek között ezeket írja:

„Benes Közép- és Kelet-Európa kis államai zavarában egy szolid és stabil nagyhatalom akar teremteni. A csehszlovák külügyminister szövetségi azonban kevés megértést mutat az ő tervei iránt. Ezért is hiúsult meg Benes projektumai. Nincs semmi érték ma sem Benes középeurópai tervei, az evezett „középeurópai Locarno” iránt, úgy, Csehszlovákia voltaképpen a kisantant kezén épüget izolálva van, mint ahogyan ed volt.”

nemcsak Csehszlovákia és a kisantant államai, hanem Románia és Jugoszlávia is fennállanak a „Neue Freie Presse” bizonyos ellentétek.

Özvetlenül a háború után — írja tovább — se — Franciaországnak Romániára és Jugoszláviára volt a legerősebb befolyása. Ez olyas és a kölcsönös veszély a két rivális szövetség megkötésére szorította. Mindkét fél kényszer alatt cselekedtek. Ez azonban nem lenti azt, mintha most a szövetséget meg lehetne szakítani, azonban a kényszer eltűnt és most már felvehetik a játékot egyúton. A játék valóban meg is kezdődött, a játékos pedig három kérdésben nyilatkozik. A három kérdés felőleli Románia és Jugoszlávia egész külügyi politikáját.

problémák: a balkáni probléma, az országokhoz való viszony és a Nyugathoz való viszony. A francia befolyás a Balkánon szinte teljesen megszűnt. Jugoszláviában a mesterházas fentartják, nem Franciaországnak, hanem a jugoszláv politika kívánja. Így Franciaország helyébe Anglia és Itália lép. Meg lehet állapítani, hogy Anglia átveszi az előbbséget Itáliának. Az olasz befolyás az összes Balkán-államokban érezhető gazdasági és politikai hatás és ez a hatás napról-napra növekedőben van. Jugoszlávia szempontjából ez nem csak kellemetlen, hanem nemár veszedelmessé kezd válni.

Ezzel szemben Olaszország barátsága, amíg Jugoszlávia számára egy danaidai ajándékot jelent, Románia számára csak előnyös lehet. Jugoszlávia ezért Franciaországban keresi az ellensúlyt, Románia azonban teljesen Itália tarjai közé esik. Természetes, hogy Romániának ez a nagy szerelme Itáliához egyben eszélyt jelent Jugoszlávia számára és fokozza a román szövetség elleni bizalmatlanságot. Itália adta Romániának a tanácsot, hogy lépjen barátságos viszonyba Magyarországgal, ami csak fokozza Jugoszlávia számára a veszedelmet.

Oroszország a másik probléma, sokkal egyszerűbb. Romániának garanciák kellenek Beszarábia miatt Oroszország ellen. Jugoszlávia természetesen vonakodik ilyen garanciákat adni.

Jugoszlávia ugyan harcol a bolsevizmus ellen, azonban nagyon ügyel arra, nehogy olyan cselekedjen, amit antiorosz politikának lehetne minősíteni. Az orosz vasat Belgrádban mindenestre tüzesen akarják tartani. Titokban itt is azt remélik, hogy Oroszországban cári restauráció jön, ami Jugoszlávia számára politikai főnyeremény lenne. Természetes, hogy az ilyen orosz barátság Románia szemében újabb túske.

A versengés legfőbb területe azonban a Balkán. Románia, éppúgy, mint Jugoszlávia a Balkánon főszerepet akarnak játszani, a cél pedig egy balkáni szövetség. Románia ezt a szövetséget Itália és Anglia támogatásával akarja létrehozni és reméli, hogy, mint Itália mandatáriusa ebben a szövetségben, neki lesz az első szava. Ezzel szemben Jugoszlávia saját erejéből akarja megteremteni a balkáni szövetséget és csak természetesen, hogy ez esetben magának vindikálna a vezetést. Hogy a két állam szilárd bázist adjon törekvéseinek, mindketten azon igyekeznek, hogy Bulgáriában megvesseék lábukat.”

Az angol liberálisok és a munkáspárt egységes harcot indítanak Baldwin ellen

A bányászok ellenszegülnek a munkaidő meghosszabbítására vonatkozó tervnek. Az angol belügyminiszter nyilatkozik az orosz segélypénzeiről

London, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Baldwin miniszterelnök az alsóház tegnapi ülésén kifejtette álláspontját a bányászok munkaidőjének hét órától nyolc órára való meghosszabbítására és a bérek felémelése ügyében. A munkáspárt és a liberálisok elhatározták, hogy Baldwin tervével szemben a legélesebb harcot indítják meg. A munkáspárt esti értekezlete Baldwin miniszterelnök nyilatkozatával foglalkozott. A párt elhatározta, hogy a kor-

Eddig a „Neue Freie Presse” cikke, amelynek feltételeivel szemben le kell szögeznünk, hogy a kisantant államai között fennálló szerződést, épen a napokban, újabb három évre meghosszabbították. És minden valószínűség megvan arra, hogy a három év lejártá után a szerződést ismét meg fogják hosszabbítani. Minden ellenkező híreszteléssel szemben áll két tény: az egyik a közép-európai status quo fentartásának és az Oroszország elleni védekezésnek szükségessége. A kisantant ezzel a kettős céllal alakult meg és fennállásának hat esztendeje alatt — ha voltak is a szövetségek között ellentétek, — a kettős cél mindig újra összekovácsolta őket. Bizonyosra vehető, hogy, bármilyen surlódások is merüljenek fel a kisantanthoz tartozó államok között, végső eredményben mindig ez a szempont fogja irányítani politikájukat. Ezért tehát ne várjuk szenzációkat a blédi konferenciától, éppen úgy, amint hiába vártunk szenzációkat a temesvári konferenciától. A kisantant a világháború által okozott politikai eltolódásoktól dikált követelményekkel alakult meg és ezeknek a követelményeknek jegyében fog megmaradni.

mány felfogása ellen a legelkeseredettebb harcot indítja meg és minden elképzelhető módon ellene szegül a kormány tervezett intézkedéseinek.

A minisztertanács mai ülésén az általános sztrájk támogatására Oroszországból küldött pénzszerzés ügyével foglalkozott. A minisztertanács határozataival kapcsolatban a belügyminiszter az alsóház holnapi ülésén részletesen nyilatkozik az orosz segélypénzek ügyéről.

Ujra Briand alakít kormányt

A pénzügyi tárcát Poincarének ajánlották fel. Az új kabinetben az összes középpártok képviselői lesznek

(Páris, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Doumergue tegnap kihallgatáson fogadta Poincarét, Cheront, Louis Marin, majd újból Briand-ot bizta meg a kabinetalakítással. Briand elfogadta megbízást. Az Elyseeből távoztában Briand kijelentette, hogy igyekeznék fog az összes köztársasági és politikai csoportok tagjaiból kabinetet alakítani. Felhívja mindenki figyelmét a helyzet súlyosságára és kéri, felejtsek el a pártviszályokat a nemzeti érdekekért, mert mindenkinek közös erőfeszítésére van szükség Franciaország megmentéséhez. Kifejtette, igyekezni fog meggyőzni a szocialistákat, támogassák direkt, vagy indirekt és ugyanilyen felhívást intéz Louis Marin köztársasági pártjához is és Herriot-hoz. A pénzügyi tárcát Poincarének ajánlja fel. Mindent meg fog tenni, hogy kormányalakítása

sikerüljön és ez esetben teljhatalmat fog kérni a parlamenttől a pénzügyi szanálás megvalósíthatása végett.

Doumergue elnöktől való távoztása után Briand a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt: — Mindent meg fogok kísérni, hogy koalíciós kormányt alakítsak. A kamara összes pártjait fel fogom szólítani, hogy hozzák meg a lehető legnagyobb áldozatot és tegyék lehetővé a koncentrációs kabinet létrehozását. Csak így sikerül olyan kormányt alakítani, amelynek tekintélye biztosítva lesz és amely megfelelő hitelt kap a parlamenttől. Csak így lehet többséget biztosítani ennek a kormánynak a kamarában. Én minden tekintélyemet latba fogom vetni, hogy minden akadályokon keresztül létrejöhessen ez a koncentrációs kabinet.

Németország fogja megmenteni a frankot?

Berlin, június 17. A francia sajtó időről időre közel olyan cikkeket, amelyek azt állítják, hogy Németország örömmel nézi a frank zuhanását. A német lapok ezzel szemben azt bizonyítják, hogy értelmes ember a francia frank zuhanásának nem örülhet. Sőt a német kormány hajlandó a francia pénzügyi helyzet szanálásának érdekében segítséget nyújtani a párisi kormánynak. Beavatott körökben arról beszélnek, hogy ősszel, amikor Németország belép a Népszövetségbe, már meg is fognak indulni a tárgyalások egy ilyenirányú akcióra a párisi és berlini kormányok között.

Dr. Schacht, a német birodalmi bank elnöke, aki legutóbb rövid ideig Londonban tartózkodott, ott nem csupán a Dawes tervről, hanem arról a pénzügyi kollaborációról is tárgyalt. Általános az a nézet, hogy a Franciaországnak nyújtandó pénzügyi segély ellenében változtatni kellene a Németországra súlyosan ránehezülő Dawes-terven. A francia kormány számol ezzel az ellenszolgáltatással és már most tanulmányozza azokat a változtatásokat, amelyeket, érdekeinek különösebb kockázata nélkül, a Dawes-terven tehet.

Weizmann beszámoló palesztinai tapasztalatairól

Dr. Chaim Weizmann, a cionista világ szervezet elnöke, — mint azt az *Uj Kelet* megírta — Palesztina-utjáról visszatért Londonba. Palesztinai impresszióiról a „Haolam“ című hivatalos cionista folyóiratban a hővetkező figyelmet keltő cikket írta.

Minden előítéletől mentes ember ma már világosan látja a zsidó nemzeti otthon sejtjeinek fokozatos fejlődését és fölépülését. A kiválók, a keresztények, sőt ügyünk egykori ellenzői sem tudnak e benyomás alól mentesülni és bizony már ők is meggyőződéses „cionisták“ vedlettek. Tere szentesen ők is látják a „munka“ fogatékosságait, azonban ők megállapodottabbak és nyugodtabbak, mint mi és jobban értik, hogy egy nép nem születhetik meg egyszerre. Az újjászületésnek ilyen processzusában nem a hangos proklamációk döntenek, nem is az állandó, nyugtalan sópárkodások, hanem a cselekedet és ismét a cselekedet az, amely döntően befolyásolja a fejleményeket. Azonfelül a cselekvésre és munkára való hajhatatlan akarattal jut dönt szerep.

A mi Palesztinánk, a „dolgozó Palesztinája“. A régi kolóniák, valamint az újabb telepítések egyre jobban konszolidálódnak. A bizalom egyre növekedik és már világosan látszik az út, amely a cél felé vezet. Csak természetes, hogy ma még nem az egész emberanyag alkalmas a mezőgazdasági telepítésre. *Féjdalmas az őszinte megállapítás, de meg kell mondani, hogy az új telepések egy töredéke, mindennek előtt az, amely az ugynevezett középpontból rekrutálódott és a chaszidok köréből jött telepések, a legjobb munká-akaratuk és a munka gondolatahoz való szinte szent odaadásuk ellenére kénytelenek lesznek ismét elhagyni a telepeket.* Azonban a természetes kiválasztódás befejezése után, ezek a telepek is sikerrel fognak dolgozni. A „palesztinai igazság“ arra tanít bennünket, hogy az emberanyag egy része, amely Erec Jisraelebe övöltött a negyedik „allijával“, alkalmatlan az országra, aminthogy az ország is alkalmatlan az ő számukra. Egy nagy gyarmatosító és bevándorló mozgalom természetes jelenségének kell tekinteni, hogy e bevándorlók egy része ismét kénytelen lesz elhagyni az országot.

Ezzel eljutottam a bevándorlás témájához. Csak demagógok prédikálhatnak ma hátráltalan bevándorlásról. Évente negyvenezer ember bevándorlása csak akkor lehetséges, ha pénzeszközöinket ennek megfelelően fokozzuk is. Ha a Keren Hájjeszó az utóbbi öt évben nagyobb összegeket kapott

volna, akkor negyvenezer ember bevándorlása nem lépett volna túl a mi kolonizációs lehetőségeinket. Megszégyenítő reánk nézve, hogy olyan elemek, amelyek kezük munkájával produktíve tudnak magukat eltartani, foglalkozás nélkül ödöngenek a városokban, mert nem tudunk számukra az átmeneti időre munkaalkalmat szerezni. Ezáltal nem támogatásra gondolok, hanem nagy produktív munkatervekre, amelyeknek megvalósítása azonban pénzt igényel. Olyan pénzekről van szó, amelyek befektethetők lennének biztos és jövedelmező vállalkozásokba. A exekutive első és legfontosabb gondja lesz módot és utat találni a súlyos helyzet ilyen irányú könnyítésére.

Igy tehát ismét a nagy pénzek mozgósításának problémája előtt állunk. Az újjáépítés olyan pénzeket igényel, amelyeket biztos vállalkozásokba kell fektetnünk. Ezt azonban nem tudjuk megszerezni elismert pénzügyi intézmények garanciája nélkül, ezért a mi bankjainkat ilyenekké kell fejleszteni. Azonban bankjaink csak olyan hitelt igénylőkkel dolgozhatnak, akiknek biztos a jövedelmük. Végeredményben pedig ebben a pénzügyi rendszerben mégis csak egyre kell visszatérni, a nemzeti alapokhoz, amelyeknek jövedelmét *nagyobbítani kell és egyidejűleg stabilizálni. Alapjaink jövedelme pedig függ a cionisták szünetnélküli munkabuzgalmától és kemény, faradhatatlan munkától.*

Ezzel kapcsolatban kell most szólnom a cionista szervezetek hónapjának eszméjéről. A szervezet megszilárdítása jelentős helyet foglal el a mi újjáépítő tervünkben és nagy tévedés azt hinni, hogy a Jewish Agency és szervezetünk megszilárdítása két egymást kizáró tény. *Éppen ellenkezőleg: a két gondolat szorosan egymáshoz van kapcsolva.* Az organizáció megerősítése jelenti azonban a csoport érdekek visszaszorítását és egy erőteljes központi vezetés megerősítését, amelynek kölcsönös bizalmán és kölcsönös támogatáson kell alapulnia.

Szeretnék egy szót mondani még a politikai helyzetről is. Mi sem hamisabb, mint az a szemrehányás, miszta én magam a politikai munkát nem becsülém értéke szerint. Helytelen az az állítás is, hogy a politikát én a magam privát jussomnak tekintem, háziszentélyemnek, amelybe senki másnak nincs belepése. Ennek az ellenkezője áll: szeretném, ha az egész nép politikuskokból állna. A cionista táborban alapvető véleménykülönbség nincs a cionista program kiindulási pontja, eszköze és célja, de van különbség a felelősség tekintetében, amely egyikünkre-másikunkra súlyosodik. Politikánk a következetes és szisztematikus munka

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

és befolyásoltatás politikája. Londonban, Párisban, Genfben, Jeruzsálemben és Beirutban nagyon jól tudják, mit akarunk, mi pedig megteszünk mindent, ami erőnkől kitehik, hogy más politikailag fontos centrumokban is megértést tanúsítsanak igyekevényeink és kívánságaink tekintetében. Politikánk eddig mindenütt tekintélyt szerzett számunkra.

A fegyveres hátrvédelem átszervezése eleinte számunkra sajnálatos tünetek között zajlott le, végül azonban nemcsak formális, hanem gyakorlati eredményeket is értünk el. Általában meg lehet állapítani, hogy a palesztinai kormány megértést tanúsított igazságos követeléseinkkel szemben. Konkret követeléseink pedig kifejezettek a kincstári földek átadásának követelésére és arra, hogy a kormány adószolgáltatásunk arányában adjon szubvenciót iskoláinknak. Mindkét követelést a kormány elvben elismerte. Az iskola szubvencionálása érdekében folyó tárgyalásaink befejezés előtt állnak és *remélhetőleg kedvező eredménnyel fognak végződni.* Ami a kincstári földeket illeti, ezek a földek egyelőre kataszteri fölmérés előtt állnak és e munkálatok haladásának rendjén fogják a kormány ígérete szerint igényeinket tekintetbe venni.

A palesztinai ipar számára könnyítéseket és kedvezményeket kértünk és konstatahatom, hogy ily irányú igyekezetünk sok tekintetben *eredménnyel jártak.*

Ami az arab kérdést illeti, ezáltal is nagyobb haladást tapasztalhattam. A közeledést elősegítették kulturális intézményeink: a könyvtár és a technikum könnyen el lehet képzelni, milyen jelentősége lesz a *kiengesztelődés és közeledés körül egyetemenek.*

Általánosságban pedig meg lehet állapítani Palesztina városáiban, mindenekelőtt Tel Avivban *súlyos a helyzet. A helyzeten javítani kell ezt, hitem szerint, el is fogjuk érni.* Más azonban sok örömdetes jelenségről adhatok mindenekelőtt a mezőgazdaság haladásáról arab zsidó viszony egyre való javulásáról.

Módosítják a katonai igazságszolgáltatást. Bukaraszából jelentik: A katonai igazságszolgáltatás rendjének módosításáról szóló javaslat elkészült. Eszerint a hadbírószék tagjai végzett bírák lehetnek és a hadbírószék igazgatóság teljesen lesz, mint a polgári törvényszékek

zet arcába. A palesztinai zsidó lakosság katonai telen volt természetbeni adóképen évente bizonyos számú fegyvereket beszolgáltatni a megszállt légiónak. Hallatlan megszegegyenítés volt egy letiport népet arra kényszeríteni, maga szolgáltatassa azt a fegyvert, amely nyomói féken tartják, maga készítse az országot, amellyel hóhérai az arcába csapnak. A fegyverkovácsot híresek voltak abban az időben. Nem csoda — három évszázad óta állandó harcokban telt a zsidó nemzet élete, — a kovácsoknak elég alkalmuk volt tökéletességre váltani a fegyverkészítés művészetében. De Jeruzsálemben eleste óta a zsidó fegyverkovácsok mintha csak egyszerű eifejejtettek volna kipróbált mesterségüket. A fegyverek, amiket készítettek, mind gyöngék, használhatatlanok voltak, a kardok markolatban törtek ketté az első csapásra, a lándzsák hegye csunyán elgörbült ha szurkáltak vele, ijákon szakadt a hur és kiröpített nyilak erőtlentül hullottak alá, mint a szárnyuk szegzett madarak. A légiónak parancsnokai tehetetlenül csikorgatták fogukat valahányszor a zsidó kovácsok hozták az évi fegyveradót és ha orruk alá tartották az elgörbült lándzsahegyeket, a zsidó kovácsok ártatlan arccal bizonygatták, hogy egész napi munkájukat a római fegyverek készítésére fordítják és csak éjszaka dolgoznak saját maguknak. Nem hazudtak. Napi munkájukban, valóban a légiónak készítették a fegyvereket: gyatra kardokat hitvány lándzsákat. De a műhelyek tüze, éjszaka idején sem aludt ki, és a pörölyök a kora hajnali órákban is vigan, kacagón csendültek az állókön. És idején, maguknak dolgoztak a zsidó kovácsok: nagyszerű kardokat, súlyos, kemény lándzsákat mellvértket és olyan ijákat, amelyeknek hurja zengve pattantotta el a süvitve röpülő szárnyas nyilat.

(Folytatása következik.)

Akiba

Írta Giszkalay János

Az egész fölkelés légvonalban hétszáz kilométernél hosszabb vonalon terült el. De nemcsak a tervszerűségben és méreteken, hanem a minden képzeletet felülmúló hevességben is, messze kimagaslik ez a zsidó népmegmozdulás az addig volt zsidó szabadságharcok közül.

Cyrene zsidósága már egyszer megkísérelte, hogy bosszút álljon Rómán Zsidóország elpusztításáért, akkor, amikor a Titus vérszomja elől menekülő zéloták vezetésénél fegyvert ragadtak a római uralom ellen. Elhamarkodott és kétségbeesett vállalkozás volt ez. Róma könnyű szerrel vérbe fojtotta a zendülést. Ugyanez történt, ugyancsak közvetlenül a zsidó szabadságharc leverése után az alexandriai (egyiptomi) zsidó felkeléssel. De mostan már más emberekkel és más fegyverekkel került szembe a római világbirodalom. Jeruzsálem pusztulása óta idestova negyvenöt esztendő mulott el. Ez a fél évszázad lelkileg testileg új erővel töltötte meg a levert zsidó népet. A rabbi tanító munkássága gondoskodott arról, hogy a zsidó nemzeti érzés, a lelki zélotaság egyetlen homogén egységgé olvassza a szétszórt zsidóságot és a rabbi rabbiájának, Akibának huszonötéztendő szívós tevékenysége, amely huszonöt évből csaknem husz esztendőt állandóan uton és szervező munkában töltött, öntudattal, politikai zélotasággal töltötte meg ezt a lelki zélotaságot. Új zsidó generáció növekedett fel a régi zéloták véréből és ez az új zsidó generáció mind Akiba tanítványának vallotta magát. Erre a tényre vonatkozik a Talmudnak az a szimbolikus följegyzése, hogy Akiba kétszer tizenkét évig járta az iskolákat (hajszálal pontos időmegállapítás!) és hogy a kétszer tizenkét év multán huszonnégyezer tanítvány sorakozott mögötte. (Kötubót 62/b, és Avót de Rabbi Nátán 3.). És ahol az egyik följegyzés ilyen hajszálalal pontos, ott nincs okunk kételkedni a másik adat nitelességében sem. Csak ösmerni kell a történelmi helyzetet, csak rá kell világosodni Akiba nagyszerű haditervére és tisztán áll előtünk ennek a huszonnégyezer „tanítvány“nak szerepe is. Akiba haditerve — amint azt a későbbi fejleményekből látni fogjuk — az volt, hogy a zárt gyűrűben támadó zsidó hadak állandó előnyomulással törjenek a gyűrű központja felé, a gyűrű egyre szorosabbra szűküljön a középpontban állomásozó római haderő nyaka körül — és ez a középpont Palesztina volt. Mert hiszen nem szabad elfeledni, hogy az egész szabadságharcnak egyetlen nagy célja volt: a leigázott zsidó állam felszabadítása a római uralom alól. Abban a pillanatban, amikor az előnyomuló zsidó hadak elérik Palesztina határát, az ország területén is felharsan a csatára hívó kürtjel és a római légiónak, a zsidó fegyverek egyre jobban szorító vasgyűrűjében fognak összeroppanni.

Természetes, hogy a tervszerű, titkos készülés Palesztinában is teljes erővel folyamatban volt. Judának, a zéloták apjának és Eleázár ben Dinainak hősi napjai, mintha csak újra kezdődtek volna. Titkos helyeken, hozzáférhetetlen hegyek között, rejtett barlangokban állandó összejövetelek voltak, lassú és szívós munkával nagy élestarakat rendeztek be, hatalmas fegyverkészleteket halmoztak föl és a zsidó kovácsok műhelyeiben újra kardvasat vert a nehéz pöröly. Még pedig nem is egyfajta.

Jeruzsálem pusztulása után Róma szinte kéjelgett abban, hogy mentől jobban megalázza a zsidó népet és ököllet csapjon a letiport nem-

A Persia

A magyarországi saendkívül érdekes affér középpontjában Persia kinek a hazatérését a magyar nyilvánosság hírlapíró, aki nevét mában való szereplésével „Nepöl“ megbízásából, repülőgépen Konstanti meginterjúvolja a Magyar Mészáros Gyula egyetemleg, hogy kik azok a perségek, akik tudtak a rben azonban mégsem sz

Persian Ádám tollá hasábjain a frankügye mes riport látott napvil Mészáros Gyula nyila illesztve, mely szerint Nébürtönének kulcsait ta időkbén a frankper ig lesz leleplezni.

Persian cikkével Gyula, általános meglep nyilatkozatot küldött sulyozza, hogy Persian mánytól ígéretek köz olyan tartalom nyilatkozni, amely erősen azokat a politikusokat, kat a frankperből kivon

Mészáros nyilatkozta lennyilatkozattal válaszo sem a francia, sem a cs féle megbízása nem v ges insznuáció. A nyila pesti rendőrség detektív budapesti lakására és a főkapitányságra. A rend sian utlevélét, amelyből Persian több cseh város megfordult, utalván os kani vizumok találhatók kutatja, kik voltak azok akik számára Persian öss pelt Prágában. Persian kij felszólításra hajlandó m litikusokat, akikkel ő s aiktól ajánlólevelet

A frank-pör utolsó napja stantinatólyba induló és tartóztatott Bulissa Rezs fölvilágosítással szolgálmi latban a „8 Órai Ujság“ derülni, melyik az a ki káló magyar politikai állam segítségét akarta politikai támadásának az, hogy a csehszlovák bizonyos oldalról megl büntetlenséget Mészáro vall. A prágai külügy azzal az indoklással ut hogy nem akar beleavat igazságszolgáltatásába. A tése igen nagy feltűnést és pártkülönbség nélkü győződés, hogy tisztázn allanak az ilyen akciók akik ebben a kérdésben Az ellenzék részéről szí meg a tényállás teljes ti viselő ebben a kérdésbe nemzetgyűlés legközeleb

Karaffiath Jenő nem politikus és újságíró Persian Ádámot, hogy téződik, tartózkodják Persian kitérő választ a az újságírószindikátus is

Persian Ádám szerd ban és az érdeklődőkne rap a házragy, mikor szélni, precedensekre hi igazolják, hogy maguk maradtak hasonló ügyü mentől. Elmondotta m nak, hogy nem kívánha pénzhamisítással vádolt amelyekkel őt gyanúsít konzekverciókat, amely egyik tagja a gyanúsít A kormánypárton azt ha Persian, — hogy Mészáro

A Persián-affér

A magyarországi sajtót néhány nap óta rendkívül érdekes affér foglalkoztatja. Az ügy középpontjában Persián Adám hírlapíró áll, akinek a hazaárulás vádja ellen kell védekeznie a magyar nyilvánosság előtt. Persián Adám hírlapíró, aki nevét már a Károlyi-forradalomban való szereplésével ismerté tette, a „Pesti Napló“ megbízásából, néhány nappal ezelőtt repülőgépen Konstantinápolyban járt, ahol meginterjúvolja a Magyarországról megszökött Mészáros Gyula egyetemi tanárt arravonatkozólag, hogy kik azok a politikai vezető egyéniségek, akik tudtak a frankhamisításról, a pertem azonban mégsem szerepeltek.

Persián Adám tollából a „Pesti Napló“ hasábjain a franküggyel kapcsolatban terjedelmes riport látott napvilágot és ennek keretében Mészáros Gyula nyilatkozata is bele volt illesztve, mely szerint Nádossy és Windischgrätz hirtőnének kulcsait tartja kezében és jobb időkben a frankper igazi tetteseit hajlandó lesz leleplezni.

Persián cikkével kapcsolatban Mészáros Gyula, általában meglepetésre, a pesti lapoknak nyilatkozatot küldött be, amelyben hangsúlyozza, hogy Persián a francia és cseh kormánytól ígéreteket közvetített részére és egy olyan tartalmu nyilatkozat adására akarta rávenni, amely erősen kompromittálta volna azokat a politikusokat, akiknek sikerült magukat a frankperből kivonni.

Mészáros nyilatkozatára Persián Adám elnyilatkozattal válaszolt és kijelentette, hogy sem a francia, sem a cseh kormánytól semmi féle megbízása nem volt, ez a vád közönséges inszINUÁCIÓ. A nyilatkozat ellenére a budapesti rendőrség detektíveket küldött Persián budapesti lakására és a hírlapíró bevitálta a főkapitányságra. A rendőrségben elárították Persián utlevélét, amelyből megállapították hogy Persián több cseh városban és Prágában is megfordult, utlevélén osztrák, francia és balkáni vizumok találhatók. A rendőrség most azt kutatja, kik voltak azok a magyar politikusok, akik számára Persián összehatókapocsként szerepelt Prágában. Persián kijelentette, hogy hivatalos felszólításra hajlandó megnevezni azokat a politikusokat, akikkel összeköttetésben állott s aiktól ajánlólevelet kapott Mészároshoz.

A frank-pör utolsó napjaiban repülőgépen Konstantinápolyba indul és a rendőrség által föl tartóztatott Bulissa Rezső ügyéről is hajlandó fölvilágosítással szolgálni. A vallomással kapcsolatban a „S Orai Ujság“ azt írja, hogy ki fog derülni, melyik az a kínos óvatossággal bujkáló magyar politikai csoport, mely idegen állam segítséget akarta igénybe venni, hogy politikai támadásának sikerét elősegítse. Igaz az, hogy a csehszlovák külügyminisztériumot bizonyos oldalról megkeresték, hogy ígérjen büntetlenséget Mészárosnak arra az esetre, ha vall. A prágai külügyminisztérium azonban azzal az indoklással utasította vissza a kérést, hogy nem akar beleavatkozni egy idegen állam igazságszolgáltatásába. A „S Orai Ujság“ jelentése igen nagy feltűnést kelt politikai körökben és pártkülönbség nélkül kialakult az a meggyőződés, hogy tisztázni kell végül, hogy kik állnak az ilyen akciók mögött és kik azok, akik ebben a kérdésben Prágában közbenjártak. Az ellenzék részéről szintén mozgalom indult meg a tényállás teljes tisztázására. Szilágyi képviselő ebben a kérdésben föl készül szólalni a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén.

Karaffiánth Jenő nemzetgyűlési háznyolc több politikai és újságíró felkérésére felszólította Persián Adámot, hogy amíg ügye el nem intéződik, tartózkodjék a parlamenttől távol. Persián kitérő választ adott. Lehetséges, hogy az újságírószindikátus is közbelép.

Persián Adám szerdán is megjelent a Házban és az érdeklődőknek elmesélte, hogy előző nap a háznyolc, mikor távozásra akarta rábérteni, precedensekre hivatkozott, amelyek azt igazolják, hogy maguk a képviselők is távolmaradtak hasonló ügyük befejezéséig a parlamenttől. Elmondotta még Persián az újságíróknak, hogy nem kívánhatják tőle azt, hogy egy pénzhamisítással vádolt egyén hitalálási miatt, amelyekkel őt gyanúsítja, levonja azokat a következtetéseket, amelyet az egységes párt egyik tagja a gyanúsítás nyomán nem vont le. A kormánypárton azt hangoztatják, — mondotta Persián, — hogy Mészáros Gyula felhívására nem

kem érdekemben állott volna válaszolni és mivel ezt nem tettem meg, be kell várnom, hogy Mészáros az én hallgatásomról milyen álláspontot helyezkedett. Mészáros Gyula abbéli felhívásának, hogy konstantinápolyi beszélgetésünknek diszkreció alá helyezett részleteit is hozzam nyilvánosságra, egyelőre azért nem tehetek eleget, mert Mészáros Gyulának előttem tett kijelentéseit és az azokban foglalt tényállításokért nem vállalhatom a büntetőjogi felelősséget. En sem a szokol, sem a frankhamisításban részt nem vettem.

Bethlen merénylője tiltakozik az ellen, hogy kiadják Magyarországnak

Pakots József súlyos kritikája a genfi eredményekről. Szilágyi Lajos titkos szövetségét sejt a Persián—Mészáros ügy mögött

(Budapest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Pakots József képviselő beszélt először és beszédében súlyosan kritizálta a kormány gazdasági politikáját.

— Objektíve meg kell állapítanom — mondotta, — hogy a szanálással bizonyos eredmények mutatkoztak ugyan, de ez nem változtatta meg az ország súlyos pénzügyi helyzetét.

Hosszu és súlyos támadásokkal teli beszéde után Bethlen genfi beszámolóját nem veszi tudomásul. Utána Szilágyi Lajos emelkedett szólamra, aki a következőket mondotta:

— Bethlennek csak ebben a tereben lehetnek sikerei, vagy kudarcai, a Népszövetségénél azonban, ahol az egész nemzetet képviselte, az egész magyar nemzettel történt, ami vele történt. Szintén konstatiálom a sikert, de csak az államkasszára vonatkozólag, míg a magánosokkal szemben nem. Ugy vélem, elérkezett az ideje, hogy tisztán lássuk, melyik nemzet a barátunk és melyik nemzet az ellenségünk. Tiszta képet akarunk, mert Magyarországon is vannak, akik a francia és cseh baráti törekvéseknek istápolói. (Helyeslés jobbról és középen. Nem

Közvetlen tapasztalataim nincsenek és így Mészáros Gyula állításait alátámasztó bizonyítékok sem állanak rendelkezésemre. Mészáros Gyula előttem tett nyilatkozatát csak abban az esetben és olyan formában hozhatnára nyilvánosságra, ha engem az immunitás valamelyik formája védene. Közjogi immunitás nem véd, így hát a büntetőjogi immunitás védelme alatt beszélhetnék, ehhez pedig az szükséges, hogy ebben az ügyben ügyféli minőséget nyerjek; tessék vádat emelni ellenem.

hiszem, hogy Bethlen személye iránt vannak rosszindulattal Genfben, hanem egész Magyarországgal szemben ellenséges a hangulat. Itt van a legutóbbi Mészáros—Persián incidens, ami nem lehet egyéni akció, itt valami szövetség, titkos társaság van. Még a politikai vakoknak is látniuk kell, hogy Genfben a dolog nem érdeme szerint dőlt el, hanem titkos hátmögötti szempontok szerint. Bethlen lemondását a szanálásért nem szorgalmazza, ugyszintén a franküggyért sem. Az ellenzék jobban teszi, ha többé a frank-ügyet nem emlegeti, mert az ügy csak úgy végződhet, hogy akik a kormány részességét konstataálni akarták, csődöt vallanak.

Utána Szerényi József kegyeletes szavakkal emlékezett meg Vázsonyiról, majd Smith népszövetségi főbiztos működését méltatta.

Justh Iván tiltakozott az ellen, hogy magyar hatóságoknak adják ki

Genfből jelentik: Justh Iván védője előtt formálisan tagadta, hogy Magyarországon valaha is elítélték volna. Tiltakozott ennél fogva az ellen, hogy a magyar hatóságoknak kiszolgáltassák. Justh védője fel fogja kérni a svájci hatóságokat, hogy ebben az ügyben az eljárást gyorsítsák meg.

A király ellenzi a parlamenti ülészak meghosszabbítását

Öfelsége nem vesz részt a megnyitóülésen. Averescu szeptemberben Olaszországba utazik a beszarabiai kérdés rendezésére. Megerősítik a nemzeti párt és a liberálisok fúziós tárgyalásairól szóló híreket

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Averescu tábornok ma délelőtt kihallgatáson volt az uralkodónál, akivel megbeszélte a királyi tróbuszédét. Averescu ígyekezett meggyőzni az uralkodót arról, hogy a kormánynak számos sürgős gazdasági és más természetű törvényjavaslatokat kell keresztülvinni és ezért kérte az ülészaknak augusztus végéig való kinyújtását. A „Lupta“ szerint az uralkodó ezt a leghatározottabban ellenezte és ragaszkodik ahhoz, hogy a parlament rendkívüli ülészaka legkésőbb augusztus 10-éig befejezést nyerjen.

Lapjelentések szerint Ferdinánd király nem vesz részt a parlament június 25-i megnyitásán és a trónbeszédet Averescu tábornok miniszterelnök fogja felolvasni.

A miniszterelnök római utja

A parlamenti szünet után szeptemberben Averescu miniszterelnök Rómába utazik kettős célból. Politikai és pénzügyi céljai vannak utjának.

Végelesen el fogja intézni azoknak a gazdasági előnyöknek a kérdését, amelyeket az olasz kormány Romániának nyújt és viszont. Románia gazdasági előnyeivel szemben Olaszország támogatja Romániát a beszarabiai kérdésben és ratifikálni fogja a beszarabiai egyezményt. Mindezek előtt azonban előkészíti Averescu a királyi pár római látogatását. Ha Averescu ezirányú missziója sikerrel jár, úgy a királyi pár Baniol Fironerből Rómába utazik az olasz királyi családhoz. E látogatás alatt Averescu Mussolinival megtárgyalja a beszarabiai kérdést. Románia hajlandó Oroszországnak rekompenzióként tranzitcsatlósági kedvezményeket nyújtani Beszarabián és Erdélyen át Nyugat felé.

A „Corriere dela Sera“ szerint Averescu már a közeljövőben elutazik Rómába a király látogatásának előkészítésére.

Bratlanu és Averescu versengése a nemzeti párt körül

Politikai körökben megerősítik azt a hírt, hogy a nemzeti párt és a liberális párt között komoly fúziós tárgyalások vannak folyamatban. A liberálisok részéről a tárgyalásokat Alexandru Constantinescu, míg a nemzetipárt részéről Maniu megbízása folytán Popovici Mihály, volt pénzügyminiszter folytatja. A liberálisok meg egyezés esetén szabadságot adnak Maniueknak az összes erdélyi kérdések rendezésére, felosztják a liberális párt erdélyi tagozatát és csupán a beszarabiai, bukovinai és regáti szervezetek maradnak meg. Bratlanu felajánlotta Maniunak a helyettes miniszterelnökséget is.

A nemzeti párt és a kormánypárt közötti tárgyalásokról elterjedt hírekkel szemben a legilletékesebb helyen felhatalmazták a Rapidot a következők közlésére:

— Averescu tábornok nem tett semmilyen közvetlen javaslatot a nemzeti pártnak, csupán kifejezte azt az óhaját, hogy az összes pártokból alakítsanak egy erős antiliberális pártot.

A parasztpárt permanens bizottságának mára tervezett ülése 24 ére maradt el. Az ülés az általános politikai helyzet, a parlamenti magatartás és a kamarai programot van hivatva megállapítani.

— Előléptették Vázsonyi egyik merénylőjét. Budapestről jelentik: Vázsonyi Vilmos egyik utcai támadóját, Molnár Ferenc adóellenőrt, akit a minap itélt hat hónapra a törvényszék, Dunakesziről áthelyezték Vácra és egyúttal adóellenőrré léptették elő.

A kolozsvári szépművészeti iskola növendékeinek kiállítása

Egészen csendben, igen szerény eszközök mellett, de annál komolyabb és lelkesebb lendülettel kezdett munkába a kolozsvári szépművészeti iskola vezetősége. Papp Sándor, az iskola kiváló igazgatója azonban a szerény lehetőségeket a maga nemes egyéniségének idealizmusával és nagy tudásának erejével pótolta s ma már ott tartunk, hogy beszámolhatunk az első évfolyam növendékeinek teljesítményeiről, melyeken kétségen kívül megérzik annak a becsületes akadémizmusnak irányzata, mely az alapvető elemek elsajátításában, illetőleg elsajátításában nem ismer megalkuvást. Ennek ellenére, a sok tehetséges növendék közül egy-némelyik máris jelentős egyéni kvalitásoknak adja alkotásain tanujelét, míg a nagy átlagot a technikai felkészültség becsületes megtanulása jellemzi. Természetesen a technikai készség, az elsődleges valőrök tekintetében is vannak lényeges eltérések a kiállított rajzok és festmények között, ami annak bizonyossága, hogy az iskolai drill sem tud eleve adottságokat megszüntetni, legkevésbé uniformizálni. A akadémikusnak látszó stílus-egységen belül is, — az egyes rajzok erős tónusbeli és felfogásbeli eltéréseket mutatnak. Beállítás, konturok és rajztechnika tekintetében bármily közös jellegzetességek fedezhetők fel az egyes kiállított darabokon, — végső elemzésben minden tanítvány rajza, festménye azt igyekszik dokumentálni, hogy mindannyian egyéni utakon akarnak elindulni. Ez ma még nem mindegyiknek sikerül, nem is sikerülhet, mert hiszen az egyéniséghez a mesterségbeli tudáson át vezet az út, melynek elemeit a kiállító növendékek nagy része még nem sajátíthatta el.

Ez a megállapításunk azonban nagyrészt a festő-iskola kiállítási anyagára vonatkozik, mert a szobrászokra nem vonatkozhat, azon egyszerű oknál fogva nem, hogy a szobrokat kiállító növendékek annyi kiforrottságot, annyi felkészültséget és kész művészi szemléletet dokumentálnak, amely feltétlenül megállítja a műértőt.

A mind igen tehetséges szobrásznövendékek közül két erős egyéniség emelkedik ki horizontálisan: Carol Kudelas és Bándy-Kováts. Kudelas szobrász erős alakítóerővel nyilvánul meg a belső vívódások és a részletmegfigyelések kifejező szintézise, különösen „Óreg aszony“ című alkotásán, mely nemcsak kész mesterségbeli fölényével, hanem engedelmessé, szinte hajlékonyvá szelídített anyagának finomságával is nagy hatást ér el. Bándy-Kováts szobrai nemes klasszicitás, tiszta, bár idealizált élesség jellemzi, emelkedett szemlélet és józan tudás, mely nem ismeri a tétovázást és benső hittel, a komoly művész elszántságával küzd meg az anyag ellenállásával. Bándy-Kováts a jellemzetest hangsúlyozza ki, anélkül, hogy a naturalizmus részletező utvesztőibe tévedne. Komoly tehetség, akinek szép jövőre van kilátása. Az abszolút szépség-ideált szomjazó, a lélek és arc belső ragyogását érzékeltető művész Josif Kory, akinek különösen két mosolygó leányfeje hat megkapóan. Nagyon tehetséges Theodor Jacobele, akinek rajzai is szék értékről tanuskodnak, Arseniu Popovici és Virgil Mihulin, aki reliefjeivel viv ki magának elismerést.

A festő- és rajziskola anyagát nagyrészt rajzok teszik ki. Bogdan, Ciupe és Capidan professzorok tanítványainak rajzai és festményei sorakoznak egymás mellé a falakon, meglehetősen egy-tónusú és egy-technikájú modorban, ami helyes is, mert egy iskola célja nem lehet más, mint a mesterségbeli tudást maximálisan nyújtani. Ezt pedig a három professzornak csaknem teljes mértékben sikerült tehetséges tanítványain keresztül elérnie, akik csaknem mindannyian tudásuk legjavát építették bele kiállított rajzaikba, illetőleg festményeikbe. A meglehetősen gazdag rajzanyagból részint rajzbeli élesség és pontosság, részben pedig eredeti felfogás és a jellegzetességnek művészi megrögzötése tekintetében Liht Cranian, Jolanda Léderer, Bețoel Harnic, Ecaterina Mokossiny, Margareta Chifor, Tasso Marchini, G. Păncu,

legerősebben pedig Nicolescu emelkednek ki, kétségen kívül legerősebb tehetségei az ideai első rajztaufolyamnak. Az olajba készült festmények nagyjában kísérleteknek foghatók fel, több kevesebb érdekességgel, de igen kevés kiforrottsággal. Jó, értékes munkát nyújtanak Nicolae Braun, Alexander Mohy, Virgil Fulieca, Palfi Zoltán, L. Mureșan, Elene Chitfa, Morariu, Barna Eugén, E. Römer, Emilia dr. Crisan, Josif Fachs, Rozalia Goppold és a többiek is mind.

Kétségtelen, hogy a növendékek művészi teljesítménye sem esetleges tehetségük mértékével, sem a lelkes tanárok buzgalmaival nincs arányban. Ez azonban az iskola ma még kezdetleges berendezkedésének és annak tudható be, hogy maguk a növendékek is kísérleteznek, tétováznak, még nem találták meg a biztos irányt, amely felé haladni akarnak. Nincs könyvtáruk, nincsen utazási lehetőségük, nem részesülnek anyagi támogatásban, ami pedig a legjobb fejlesztő erő. És mégis, ennek ellenére is, minden reményünk megvan arra, hogy a kolozsvári szépművészeti iskola — lelkes igazgatójának vezetése alatt — komoly, művészi karrierek első etapa lesz. (s. l.)

Tizenötezer munkás demonstrált Prágában az agrárvámok ellen

Csendőrséget és katonaságot koncentráltak a cseh fővárosba. Eredménytelennek mutatkozik Masaryk elnök intervenciója

(Prága, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Prága melletti Habdo-gyártelepeken a munkásság ma délután négyórás tüntetőszeztrájkot rendezett az agrárvámok és a drágaság ellen. Délután kettőtől hatig tizenötezer munkás demonstrált a főtéren, ahol a szociáldemokrata szónokok beszélték. A kereskedők bezárták üzleteiket. A vidékről nagyszámu csendőr és katonasoztagokat koncentráltak a fővárosba. A népgyűlés a legnagyobb nyugalommal folyt le.

Massaryk elnök személyesen igyekszik a partok közötti békét helyreállítani, azonban nincs sok remény a megegyezésre. Valószínűleg újabb hivatalnok-kormány fog következni a jelenlegi népjóléti miniszter elnökletével.

A hannoveri Lessing professzor utja a keresztvíztől a cionizmusig

Felesége, a volt német császár rokona is lelkes cionista lett

(Berlin, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy a hannoveri műegyetemről kétezer német diák a braunschweigi technikai főiskolára költözött át egy Theodor Lessing nevű tanárral történt konfliktus miatt. Az eset nagy hullámokat vert föl és a lapok pártállásuk szerint politikailag használják ki az esetet. A progresszív lapok a köztársasági érzelmeiről ismert és emiatt üdözött professzor esetéről a főlháborodás hangján írják. Különös feltűnést keltett a világhírű Hans Driesch jogbölcsész állásfoglalása a Lessing-ügyben. Driesch professzor párhuzamot von a Dreyfus-eset és az üdözött tudós esete között. Driesch egyik cikkében többek között a következőket írja:

„Aki a viszonyokat ismeri, tudja, hogy a diákok csak egy előretolt csapat és a háttérben húzódnak meg azok a férfiak, akik Lessing Hindenburg cikkét ürügyül használják arra, hogy megfosztassanak tanszékétől egy férfit, aki a köztársaság mellett bontott zászlót és aki emiatt kellemetlen a reakcióknak. A világ előtt alaposan leromlott Németország tekintélye azzal, hogy meggyilkolták Erzbergert és Rathenaut és azzal, hogy az orgyilkosságok napirenden voltak. Nem javították tekintélyünket a külföldön a különböző puccskísérletek, sem pedig az infláció. Ujabbban azonban mintha mégis visszajött volna régi tekintélyünk. Kérdem, vajon visszazserezett kevés erkölcsi tőkénket könnyelműen kockára tehetjük-e?”

Megszólal ezenkívül maga Teodor Lessing is, akit a reakció zsidó származása miatt is élesen támad. Egyik újságban elmondja rendkívül tanulságos életéretését:

„Vallásilag teljesen indifferens szülők neveltek — írja. Anyám és apám ugyan zsidók voltak, de már elődeim között akadtak keresztény és árja elemek. Egy nagybátyám angol biborosérsek volt. Családom berlini ága atyafiságban volt Gotthold Efraim Lessing, a híres író leszármazottjaival, de ezek egyáltalán nem akartak tudni zsidó származásukról. Volt egy nagybátyám, aki szenvedélyes antiszemita hírében állott. Anyámnak egy fivére szintén antiszemita volt. Amikor nagykoru lettem, tetszésemre bízták, hogy milyen felekezetre térjek át. Kényelmi okokból evangélikus lettem. Akkor ébredtem annak tudatára, hogy mi az, zsidónak születni. Iskolatársaim és egyetemi barátaim nem éreztették velem antiszemitizmusokat, most azonban, amikor az életbe kiléptem, egyre szemben találtam magam régi barátaim antiszemitizmusával. Magam előtt szégyeltem, szó nélkül tűrni antiszemitáskodásikat, holott akkor még semmit sem tudtam zsidóságról. 1900-ban hallottam először a cionizmusról és ebben egy méltó és

kével, sem a lelkes tanárok buzgalmaival nincs arányban. Ez azonban az iskola ma még kezdetleges berendezkedésének és annak tudható be, hogy maguk a növendékek is kísérleteznek, tétováznak, még nem találták meg a biztos irányt, amely felé haladni akarnak. Nincs könyvtáruk, nincsen utazási lehetőségük, nem részesülnek anyagi támogatásban, ami pedig a legjobb fejlesztő erő. És mégis, ennek ellenére is, minden reményünk megvan arra, hogy a kolozsvári szépművészeti iskola — lelkes igazgatójának vezetése alatt — komoly, művészi karrierek első etapa lesz. (s. l.)

kihangsúlyozott életelvre bukkantam. Németségen továbbra is megmaradt, de izléstelennek találtam volna mindenáron és mindenek fölött németnek lenni. Hiszen éreztem, hogy egyre mellőnek, sőt kiszorítanak. Egy ősi porosz családból származó leány, szakítva a Hohenzollernnek rokonságára büszke katonai és junker családjával, feleségül jött hozzám, az akkor még ismeretlen fiatal technikushoz. Mindketten üdött vadjai lettünk a reakciónak. Ennek pedig mi lett a következménye? Az, hogy mindketten egy egész gyűlölköző világ ellen lelkes cionisták lettünk, gyermekeinknek zsidó nevet adtunk és én magam immár hivatalosan is átléptem, jobban mondva visszaléptem a zsidóság kebelébe.“

iszap-házikurát. Pi. Qua. iszapkoczká, használatra kész gamma-kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

RHEUMA KÖSZÜVÉNY GYÓCYPHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. L. Singer, Timișoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2. Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qua. iszapkoczká, használatra kész gamma-kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

Zongoratulajdonosok

ne felejtsetek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Sașuna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

Tekintés

Cluj-K

Szíves megbízásom ismételné: „Tekintettel arra, hogy az én nem csak hogy ez alatt, a rendelkezés vétele nélkül szemécsog, hull, zuhog, s vábbá ez az eljárás „légkőri zavarok“ vább a nyár teljes gyelemmel arra, hama régebbi időből, azért esik, mert ne kielőgítően nem ind hogy az illetékes Idég okát kipuható hozni s beannunket leleteiről értesíteni it, ekkor és ekkor. Kristályos, osztályfő Mély tisztelettel mind annak a körn elért szemellátható nyomozásba kezdet található nem volt, találtam, akik a ta fizetésre megbízásom és új megoldási utóbbira se lévén az rosan felhagytam ve egyedül illetékeshez fordultam, hogy a z Lakhelye elég tágt előzőekenységre vall, hozzá, sőt beszélgetés tet kaptam arra, ho esetén újból szivesen De ez nem tartozik jelentem, hogy fejem fekete és rojtos felh találtam magam vele indult.

Azonnal a tárgyára — Magasságod zavleme és megszüntethet tam fölkeresni.

Hosszantartó, ropog — Még kérde? — is reszketett belé. — ben hagytak, semmi k — most minduntalan s és mégcsak zavaraim s — Nem értem . . . — Nem érti? H pokoli gyorsasággal, za ben kezdte felsorolni a sódinak hullámhosszát, tertől felfelé az ezer sorrendbe szedve, sehol nem állva . . . Az őst Fogaras, Nyulmező, Be sár, Chitils, valami szé a fülemen. Ezt neki m fejből, itt nincs heland ismételné, ezt meg kel érteni a dolgot.

— De ez még sem ezt az univerzál-kagyló ha én moodom. Ugy . . . Tekintetes Sőhivatal ettől tényleg meg lehet egy időben hallottam a a földön egymás tudó vagy meghergelésére A chicagói gabonaférk énekén, ami még nem ment azon más is. I Pesten a „Zöld a kőkn fekete“ cigányzenéjével skkor Prágában hango csomók a parlamentb trájk részletes hírei egy gásába veszték, Brian bukott meg Párisban, hanem egy újfajtájú fel Csicserin fülbé, aki a s léséről tartott előadást e kesnek, Ausztrália saj ajánlotta Pilsudszky ma lemondott a hatalomról Krimet, a patagóniai Ne mezési bizottságának. M percig, de nekem elég v a kagylót.

Tekintetes Sóhivatal!

Cluj-Kolozsvár, 1926. június 17.

Szíves megbízását az alábbiakban van szerencsém ismételni:

„Tekintettel arra, hogy az eső most már nem csak hogy esik, hanem különböző alcimek alatt, a rendelkezésre álló keretek figyelembevétele nélkül szemerkél, szítál, permetezik, locog, hull, zuhog, szakad és ömlik, miután továbbá ez az eljárás, amelyet a meteorologia „légköri zavarok” címen könyvel el, hovatovább a nyár teljes eltünésére vezethet, sőt figyelemmel arra, hogy a fentemlített eljárás ama régebbi időből származó tétellel, hogy „azert esik, mert nem jöhet le létrán” immár kielégítően nem indokolható: felhívjuk Önt, hogy az illetékes Időjárásbírósg útján a jelenleg okát kipiható, felderíteni, napvilágra hozni s bennük intézkedéstétel céljából észleleteiről értesíteni sziveskedjék. — Kelt itt és itt, ekkor és ekkor. A miniszter helyett: dr. Kristályos, osztályfőnök.”

Mély tisztelettel mind a magas Hivatal, mind annak a körmondatok szerkesztése terén elért szemellátható eredményei iránt, azonnal nyomozásba kezdtem. Az Időjárásbírósg feltehető nem volt, csupán tizenhárom portarelt találtam, akik a taxákat kérték. Miután a fizetésre megbízásom nem volt, elmenekültem és új megoldási módon gondolkodtam. Ez utóbbira se lévén azonban megbízásom, hamarosan felhagytam vele és hirtelen ihlettel az egyedül illetékeshez: magához a Léghőmérő fordultam, hogy a zavarok okát kiderítsem.

Lakhelye elég tágas, világos és szellős. Nagy előzékenységre vall, hogy azonnal bejuthattam hozzá, sőt beszélgetésünk közben pozitív ígéretet kaptam arra, hogy oszliának indulásom esetén újból szívesen látott vendége lehetek. De ez nem tartozik a tárgyra. Tisztelettel jelentem, hogy fejemet egy különösen vastag, fekete és rojtos felhőn keresztül, szembe találtam magam vele és beszélgetésünk megindult.

Azonnal a tárgyra tértem:

— Magasságod zavarainak oka, jellege, jellege és megszüntethetése tárgyában bátorodtam fölkeresni.

Hosszantartó, ropogós mennykővel válaszolt.

— Még kérdi? — dörögte, hogy a gyomrom is reszketett belé. — Annyi millió évig békében hagytak, semmi közöm se volt magukhoz, — most minduntalan keresztülmennék rajtam és mégcsak zavaraim se legyenek?!

— Nem értem... — dadogtam.

— Nem érti? Hát idehallgasson! — És pokoli gyorsasággal, zajos dörgések pergőtűzében kezdte felsorolni a világ összes rádióadóinak hullámhosszát, egymilliomod millimétertől felfelé az ezer kilométerekig, pontosan sorrendbe szedve, sehol hibát nem ejtve, meg nem állva... Az összes világvárosok nevei, Fogaras, Nyulmező, Benamia, Newyork, Sorokár, Chitils, valami szédítő zuhatagban dobolt a fülemben. Ezt neki mind tudnia kell, szóra, fejből, itt nincs halandzsászás, ebből nem lehet ismételni, ezt meg kell tanulni... Kezdtém érteni a dolgot.

— De ez még semmi, fiatal ember. Fogja ezt az univerzál-magylót. Ne féljen semmitől, ha én moodom. Ugy... és most hallgassa.

Tekintetes Sóhivatal, ebbe bele lehet örülni, ettől tényleg meg lehet zavarodni. Egyszerre, egy időben hallottam mindent, amit mindenütt a földön egymás tudósítására, mulattatására, vagy meghergelésére kitaláltak az emberek. A chicagói gabonárák keresztülmennék a Szlezák énekén, ami még nem lett volna baj, keresztülmennék azon más is. De Mussolini szaválását Pesten a „Zöld a kökény, recce, ha megkékül, fekete” cigányzenéjével vegyítették, ugyanakkor Prágában hangosat puffantak az akta-csomók a parlamentben, Londonból a szent-trójai részletes hírei egy bécsi „Liedl” nyávo-gásába veszték, Briand negyvenkilencédszer bukott meg Párisban, de Newyork se pihent, hanem egy újfajtájú felhőkarcoló tervét sugta Csicserin fülébe, aki a szovjet újabb fellendülésétől tartott előadást egy madridi néger énekesnek, Ausztrália saját tenyésztésű juhait ajánlotta Pilsudszky marsallnak, aki erre ismét lemondott a hatalomról, átengedve Abd el Krimet, a patagóniai Nemzeti Dalosegylet élmezési bizottságának. Mindez nem tartott két percig, de nekem elég volt, kábultan tettem le a kagylót.

Nos? — kérdezte a Léghőmérő. — Hát megérti, ugye? Ezt kell tennem a hasamban. Bírhatja ezt valaki?

Tekintetes Sóhivatal, a magam részéről igazat adtam neki. De miután fenti megbízásom, amelyet ismételni szerencsém volt, nem az igazat-adásra, hanem csupán jelentéstételre szólított fel: ezennel átnyujtom azt, hogy a Ma-

Teljes szigorral ismét érvénybe léptetik az uzsoratorvényt

Szabaddá teszik a gabonaforgalmat. A legfőbb gazdasági tanács fontos határozatai

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 9 órakor az iparügyi minisztériumban a legfőbb gazdasági tanács Averescu tábornok elnöklétével ülést tartott, amelyen mindenekelőtt az általános drágasággal kapcsolatban tesztendő intézkedéseket tárgyalták meg. Megvitatották a különféle élelmiszerek és ruházati cikkek áremelkedését, valamint a magas bank- és magánkölesonkamatozat és elhatározták, hogy

a spekuláció s egyben a drágaság letérésére azonnal ismét teljes érvénybe léptetik az üzérkedési, illetve a spekulációs törvényt.

A vaj és a konzervált tej kiviteli lehetőségének megvitatása után a tanács megállapította, hogy a különféle pénzügyi, iparügyi és kereskedelmi fórumoktól még nem érkeztek be azok a feliratok, amelyek a lej stabilizálására és a mezőgazdasági termelés finanszírozására tesznek fix javaslatot a kormánynak. Elhatározták, hogy felkérjék az illetékes fórumokat, hogy ezeket a feliratokat mielőbb juttassák el az iparügyi minisztériumhoz.

A gabonatermelés, illetve a gabonakereske-

Románia aspirál a kisanant népszövetségi képviselőre

Ma nyílik meg a blédi konferencia. Az Egyesült-Államok megbízottja váratlanul megjelent Blédben

(Bléd, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszláv király nyári rezidenciája pompás záslodiszt öltött, hogy a kisanant delegációt fogadják. Ma délelőtt Blédbe érkezett Nincsićs külügyminiszter. Vele együtt jöttek Csehszlovákia és Románia belgrádi követei. Megérkezett Lengyelország belgrád követi is. Benes cseh külügyminiszter holnap délelőtt érkezik. Ugyancsak holnap érkezik a román delegáció is, Mitilineu külügyminiszterrel az élén. A kisanant és a világsajtó mintegy negyven tudósítója gyűlt össze Blédben.

Várják Benest

A konferenciát eredetileg három napra tervezték és úgy volt, hogy a konferencia idejét megrövidítik és a megbeszéléseket már pénteken befejezik. Benes cseh külügyminiszternek ugyanis sürgősen vissza kell térnie Prágába, hogy helyzetét saját pártjával szemben tisztázza. A Blédben lévő csehszlovák diplomáciai körökben azzal az eshetőséggel is számolnak, hogy az egész konferenciát elhalasztják, mert a legújabb prágai hírek szerint nem lehetetlen, hogy az egész cseh kormány lemond. Mindezeket a kérdéseket azonban csak holnap, Benes megérkezése után, fogják tisztázni.

Ma Blédbe érkezett az Egyesült-Államok bécsi főkonzulja is. Az amerikai konzul megérkezése általános meglepetést keltett. Ugy magyarázzák, hogy a főkonzul, mint megfigyelő érkezett a kisanant konferenciára. Maga a főkonzul kijelentette, hogy tisztára magánjellegű a látogatása, meg akarja látogatni Benes cseh külügyminisztert, akihez régi barátság fűzi.

Román-jugoszláv és román-cseh konfliktus

Budapesti lapok jelentése szerint a kisanant államainak legújabb konferenciája előtt is, mint mindig, erősen hangsúlyozták, hogy a kisanant egységes, de még össze sem ült a konferencia, máris súlyos konfliktusokról adnak információt. Az egyik a román-jugoszláv konfliktus. A románok ugyanis az utolsó pillanatban megtudták, hogy ugyanakkor, amikor ők a Népszövetségnek és a kisanant konferenciájának előtt panaszt akartak emelni Bulgária ellen és egységes állásfoglalás-

gas Hivatal saját kétségbe nem vont kitérő belátása alapján, a rendelkezésére álló eszközökkel a körülmények alakulása folytán kikristályosuló vélemények figyelemmel tartása szerint legjobbnak talált igénybevételével intézkedéseit foganatosítani sziveskedjék.

Teljes tisztelettel:
Drót Mór

delem válságának megvitatása során elhatározták, hogy

a gabonát szabadforgalom tárgyává teszi és ezután a berakáshoz, sem pedig a kirakáshoz nem kell a primáriaktól eddig kapott szállítási engedély sem.

A lengyel vasutigazgatóság előterjesztést tett a román kormánynak, hogy kiviteli forgalmát Danzig felé bonyolítsa le a lengyel vasutakon. Ez a tranzito rendkívül kedvező volna különösen a moldvai és a bezarabia gabonának és gyümölcsöknek. A lengyel vasut napl 50 vaggont bocsát a tranzito-forgalom rendelkezésére és ezenkívül más előnyöket is kilátásba helyez. A legfőbb gazdasági tanács először kikéri az összes kereskedelmi kamarák, valamint az exportörök véleményét és csak azután dönt ebben a kérdésben.

Számos exportpermist kértek a gazdasági tanácstól bronz (arama) kivitelére. Tekintve, hogy a kérvények alapján nagymennyiségű bronz kerülne külföldre, a legfőbb gazdasági tanács tanulmányozni fogja, hogy nem-e lehetne ezt a bronzmennyiséget belföldön feldolgozni

lára akarták birni a kisanantot, ebben a kérdésben Jugoszlávia titokban megállapodott a bulgárokkal a román érdekek kijátszására. De talán még súlyosabb a másik eset. Románia ugyanis aspirál arra, hogy a kisanant számára a népszövetségi tanácsban fentartott helyet a legközelebbi ülészakban megkapja. Most a kisanantot Benes képviseli. A román delegátusok arról kaptak bizalmas értesítést, hogy Benes Jugoszlávia hozzájárulásával és az illetékes körökkel már megállapodott arra vonatkozólag, hogy szeptemberben, amikor a nem állandó tanács tagok újra választás alá kerülnek, ismét Benest fogják a kisanant képviselőjeként megválasztani. Nincsićs azt az ellenszolgáltatást kapja, hogy a Népszövetség szeptemberi ülésén ő fog elnökölni. A román delegátusok úgy látják, hogy a kisanant őket ezzel az eljárással egész Európa előtt lehetetlen helyzetbe hozza. Mitilineu román külügyminiszter a legerélyesebben tiltakozni fog, hogy előreláthatóan a román delegátusok sérelmei fogják a blédi konferencia főtémáját képezni. A bukaresti „Cuvaatul” szerint Románia a blédi konferencián fel fogja hozni, hogy Bulgáriában ismét románellenes propagandát üznenek, a komitácik támadásait támogatják és Romániának számos jegyzéke Szófiában teljesen hatástalan maradt, Mitilineu külügyminiszter javasolni fogja, hogy a kisanant közös tiltakozó jegyzéket intézzen Bulgáriához és foglaljon állást Bulgária Népszövetségi kölcsöne ellen is.

A külügyminiszter ezenkívül garanciákat fog kérni arravatkozólag, hogy Benes lemond a tanács tagságról és azt Romániának engedi át.

Hivatalos cáfolat

Bléd június 17. Itteni jugoszláv diplomáciai körökben megcáfolják azokat a híreket, amelyek állítólag román jugoszláv nézeteltérésekre vonatkoznak. Arról van ugyanis szó, hogy Jugoszlávia közeledést keres Bulgáriához, amellyel tudvalevően Románia feszült viszonyban van. Jugoszláv körökben kijelentik, hogy a kisanant összes államai között a lehető legjobb viszony uralkodik és minden ezzel ellenkező hír tendenciózus kitalálás.

Averescu a mai minisztertanácson bemutatta a trónbeszéd szövegét

A király mégis személyesen nyitja meg a parlamentet. Generálisan rendezik a tisztviselőkérdést

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délután hat órákor minisztertanácsra ültek össze, amelyen mindenképp a köztisztviselők helyzetével foglalkoztak. Elhatározták, hogy az egész tisztviselőkérdést generálisan rendezik.

Averescu miniszterelnök ezután ismertette a trónbeszédet a kormány tagjaival, amelyet ma délelőtt szövegezték meg együttesen az uralkodóval. A trónbeszéd rendkívül rövid, nem foglalkozik sem a külpolitikai helyzettel, sem a kisantant államok egymásközötti viszonyával.

csupán a kormány munkaprogramját sorolja fel. Az ülészak egyébként rövid lesz és csak az igazolásokat végzi el, a felirati, illetve a trónbeszéd vitája után.

A minisztertanács este félkilenc órákor ért véget.

Az egyik miniszter az újságíróknak kijelentette, hogy a „Dimineata” híre, hogy az uralkodó nem jelenik meg a parlament megnyitására és hogy a trónbeszédet Averescu fogja felolvasni, nem felel meg a valóságnak.

Ujra megindul Páris és Vladivosztok között a transzszibériai expressz

Lengyelországon át fogják lebonyolítani Ausztria, Csehszlovákia és Németország személy- és áruforgalmát Oroszországgal

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvai jelentések szerint az orosz kormány rövidesen újra beállítja Páris és Vladivosztok között a transzszibériai expresszvonatot, amely Rigán keresztül fogja Európát ismét összekötni Ázsiával. Ez a nemzetközi vonat 1914 előtt is közlekedett, amikor a horribilis távolságot hét nap alatt lehetett megtenni, viszont a tengeren egy hónapnál is tovább tartott az út. A világháború és a forradalmak alatt Moszkva és Vladivosztok között a vonalat elpusztították a különböző háborús felek és bár Párisból ma már aránylag könnyen lehet Moszkvába jutni, a további összeköttetés hiányú ugyszólván megbénította a két világrész nemzetközi fogalmát.

Az orosz kormány szakadatlan munkával most befejezte a szétrombolt vasutvonal helyreállítását, hogy a transzszibériai expresszt újra megindíthassa. A két világrészen át való közvetlen és gyors vasúti összeköttetés fontosságát először Németország ismerte fel, majd Franciaország és Litvánia is, amelyek be akarnak kapcsolódni ebbe a kontinentális forgalomba és hosszas tárgyalások után a Szibérián áthaladó nemzetközi expressz megindulása már csak napok kérdése.

Az új expressznek már kész a menetrendje is, amely szerint a vonat Párisból indulna minden csütörtökön 15 óra 10 perckor, Berlinbe érkezik pénteken reggel 9 óra 30 perckor, Rigába szombaton 9 órákor, vasárnap reggel fél 10-kor Moszkvába és a következő héttől szerdáján délután 1 órákor futna be Vladivosztok pályaudvarára. Visszafelé az expressz szerdán délután 17 óra 30 perckor indulna el Vladivosztokból, Moszkvába érkezik a következő hét szombatján 16 óra 30 perckor, vasárnap 23 óra 25 perckor Rigába, hétfőn 21 óra 25 perckor Berlinbe és másnap, kedden 15 óra 30 perckor érkezne meg a párisi Gare de l'Estre.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy most fejeződtek be Varsóban azok a tárgyalások, amelyek Ausztria, Csehszlovákia, Németország, Lengyelország és Oroszország vasúti szakértői között folytak február óta arról, hogy Lengyelországon át hogyan vehetnék fel Oroszországgal a személyi és áruforgalmat. A tárgyalások megegyezésre vezettek. Németország ezenkívül külső megállapodást is kötött az orosz vasutakkal a Lengyelországon át történő német-orosz közvetlen áruforgalom lebonyolítására.

Antiszemita fiatalok szívesen inzultáltak egy zsidó kereskedőt

A lantornapapír, mint lázító nemzeti jelvény

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este ismét olyan esemény történt Kolozsváron, amely eszünkbe juttatja a három évvel ezelőtti állapotokat, amikor a lakosság nyugalmát állandóan megzavarták a feleltelen verekedések. A városi sétaterén egy idő óta megismétlődő inzultusok mellett a tegnapi excesszus erősen alkalmas arra, hogy a megszilárdulásnak indult rendbe vetett hitünk meggingassa. Bár eddig még a rendbontók elleni szankciók foganatosításáról nem történt intézkedés, mégis reméljük, hogy az illetékes hatóságok energikus kézzel meg fogják akadályozni az állapotok elfajulását.

A tegnapi excesszus annál súlyosabb jelentőségű, mert a feleltelen elemek saját helyiségében támadták meg és verték véreire Kolozsvár egyik kereskedőjét. Az történt ugyanis, hogy este félnyolc körül, a járókelők szemeláttára, egy 15-20 fiatal-emberből álló, vastag botokkal felfegyverezett csoport behatolt Fendrich Adolf, ismert kereskedő monostori úti üzletébe és a tulajdonost botokkal súlyosan bántalmazták. Az eset előzményei a következők:

Mint ismeretes, régi és általánosan elterjedt kereskedői szokás, hogy a befőttes papírt két egymásra hajló háromszög (Mogen Dovid) alakban szokták kirakatjaikban reklamizálni. Fendrich Adolf valószínűleg nem tudta, hogy az, ami nemzsidó kollégái kirakatában ártatlan reklám, az ő auszlagjában politikává magasztosul és mint minden évben, úgy ezúttal is a következő befőttes-szezonra való tekintettel kitétte kirakatába a Mogen Dovid alakú jámbor hólyagpapírt.

Tegnap este azután két marcona külsejű fiatal-ember állított be Fendrich üzletébe, akiket rövidesen többen követtek. Az egyik rászólt a mit sem sejtő kereskedőre:

— Hát mi az, maga a zsidó keresztet teszi ki a kirakatába?

A meglepett Fendrich zavartan próbálta előadni, hogy ez általános kereskedői szokás, végül is utasította segítségét, hogy a befőttes papírt és spárgát vegye be a kirakatból.

— Nem, neked kell kivinned a kirakatból, zsidó! — válaszolták Fendrich furcsa vendégei, majd közrefogták és ráncigálni kezdték kifelé. A kereskedő, aki rosszat sejtett, rémülten védekezett, miközben a látogatók bottal fejére és karjára több súlyos ütést mértek, úgy, hogy a kereskedőt csakhamar előntötte a vér. Időközben az üzlet előtt a járókelők egyre szaporodtak és felháborodással szemlélték a történeteket, anélkül azonban, hogy valaki intervencióra merészelt volna magát.

Fendrich vendégei pedig, miután a kereskedőt alaposan helybenhagyták saját üzletében, eltávoztak. A súlyosan megsérült kereskedő az esetről jelentést tett a rendőrségen.

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenmacher
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marten Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marten Ernő
Az Uj Kelet cikkének utánnyomását csak a szerkesztőségével engedélyezik meg.

A mai naptár

Az araboknak igazuk van. Pedig nem is tudtát, hogy Erdély zsidóságát csapták arcon. Az arabok memorandummal fordultak a Népszövetség genfi tanácskozására elé — és az araboknak igazuk van. Ez a memorandum nem újkeletű, szóról-szóra felsorakoztatja azokat a panaszokat, amelyeket az „arab kongresszus” delegációja már évekkal ezelőtt az angol kormány elé terjesztett és amelyeket az angol kormány, mint teljesen alaptalanokat, már többször visszautasított. De az araboknak azért mégis igazuk van. És különösen igazuk van a memorandum egyik sarkalatos pontjában, abban, amelyben leszögezik, hogy Palesztina gazdasági helyzete nem bírja el a folytatódó és rendszeres zsidó bevándorlást. A különös a dologban csak az, hogy az araboknak nem az arabok szempontjából van igazuk, — sőt. Az arab memorandum valóban támadás a palesztinai arab lakosság, a széles arab néprétegek gazdasági érdekei ellen. Mert az ma már ellenmondást nem tűrő módon igazolódott, hogy a zsidó bevándorlás és a zsidó település egyenes arányban növeli az arab néprétegek gazdasági jólétét. Mennél több zsidó bevándorlás, annál több munkaalkalom a földhöz ragadt arab nép számára, — és ma már köztudott dolog, hogy a zsidó kolóniák körül élő arabok aránytalanul jobb gazdasági és kulturális helyzetben vannak, mint azoknak a területeknek lakossága, ahova a zsidó település még nem hatott el.

Péntek

5686. Tamuz 6.
1926. június 18.

De az arab nacionalisták memorandumának mégis igazuk van. És ez itt a furcsa: nem arab, hanem zsidó szempontból van igazuk. Abban, hogy Palesztina gazdasági helyzete nem bírja el a rendszeres zsidó bevándorlást. Csak egyet felejtett el az arabok memorandumja. Közélebről is megmagyarázni, hogy mi ez a „Palesztina gazdasági helyzete”. Mi megmondjuk. „Palesztina gazdasági helyzete” az annyit jelent, hogy „Keren Hajjeszód”. A gyár, amely munkát ad, az eke, amely a rögöt turja, az iskola, az orvos, a ló, az istálló — és mindez, aminek összeségét egy ország „gazdasági helyzetének” hívják Palesztinában a „Keren Hajjeszód” névre hallgat. Ha van pénze a Keren Hajjeszódnak, akkor vannak gyárak, vannak ékek, orvosok, iskolák, ló és istálló: akkor a „gazdasági helyzet” nem csak hogy megengedi, hanem követeli a bevándorlást. És itt van az arab nacionalisták memorandumának keserves igazsága. Jelenleg csakugyan gyöngy „Palesztina gazdasági helyzete”. És különösen itt Erdélyben. Zsidó szívek és zsidó zsebek miutha bedugultak volna. Az a nagy lelkesedés és áldozatkészség, amellyel néhány év előtt megindult a Keren Hajjeszód munka, — Erdélyben mintha holtpontra jutott volna. És az arab memorandum igazsága, keserves, csattanó arculecsapása az erdélyi zsidóságnak. (g. j.)

— A hadirokkantak hetvenöt százalékos vasúti kedvezményt kaptak. Bukarestből jelentik: A kormány tudvalevőleg elhatározta, hogy behatóan foglalkozik a hadirokkantak és hadiárvaik kérésivel és azok teljesíthető részének eleget tesz. A rokkantak utazási kedvezményét úgy oldották meg, hogy az I. O. V. által kiállított rokkant-igazolványok minden más okmány nélkül hetvenöt százalékos utazási kedvezményre jogosítják a rokkantakat. Ezen rendelkezés a mai nappal lép érvénybe. Az I. O. V. ezzel kapcsolatban új igazolványokat fog kiadni, amelyben feltüntetik a kocsiosztályt is.

— Vilmos császár visszaköveteli dél-afrikai birtokait. Johannesburgból jelentik: Az itteni bírósághoz a napokban beadvány érkezett II. Vilmos excsászártól, aki azt kéri, hogy délnyugatafrikai birtokait és kastélyát mentesítsék a kisajátítás alól, mert arra nem vonatkozik a versaillesi békeszerződés határozata. A johannisburgi angol bíróság legközelebb foglalkozik az ügygel és valószínűleg teljesíti az excsászár kérését.

— Julius elsején Ferdinand király jubileumáról jelentik: Megkezdte Ferdinand király 31. jubileumi emlékből alkalmából a PTT vezérlő A jubileumi bélyegek értéke: 10 bani világos szürke, 50 bani siena vörös, 1 lej kármínvörös, 5 lej szürkékék és 10 lej egyszerű belföldi, mint külföldi.

— A „Korunk” új csomó szenzációs érdekes anyag, a Ma politikai megvilágító értekezés lehetlenné minden igaz a „Korunk” legújabb győzedelmes metafizika reneszánszáról megkapom mond „Freud és a pszichésében a freudizmus világít reá. Szenzációs Sándornak rendkívüli lizise megirt cikke. Radóné Kempner Magda novellája egy tulfinom és bő fantáziája asszony Max Planck „A fizika kezelése minden gondolat jelent. A Szemle rovatba Grete érdekes írásaival.

* Értésítés. A „A Szedőcég Cluj” (P. M. Vite az érdeklődőket, hogy a Dubnow féle „Die Weltg Volkes” már csak korlátozott les kapható az előfizetési érdekében cselekszik tehát fizat a Dubnowra s ezen a vel gazdagítja könyvtárát. vászonkötésben M 12.— (c ben M 15.— (ca 870 lej). tek 10 százalék engedmény első 3 kötetet már leszállítottak ez év folyamán kerített merítő prospektust és működ a Dubnow erdélyi safruh-cég.

— Eljegyzés. Rubin Kreitzer Béla Felsővisó je értesítés helyett.

— Julius elsejével jegyeket hoznak forgalomba. Hivatalosan közölte a Nemzeti Bank Julius elsejével a felülbélyegzett magyar akkor forgalomba kerülnek jegyek is. A kisebb váltók szintén nagyobb mennyiségben a husz és ötvenfiller szintén forgalomba helyezik.

— Nagyváradon ma új zárórarendet. Nagyváradon pénteken új zárórarendet, amelynek kezdők délután 1 és 4 este 8 óra után kötelesek többi városokban, úgy Németországban, mint Franciaországban, hogy a kereskedelmi alkalmazottak karöltve interveniálnak visszavonásának érdekében.

* Jótékony célú kertvárosi másról sem beszélnek ségről, amit e hó huszadikán Jótékony Nőegyesület a kertvárosban. Délután négy óráig este pedig a felnőtteknek és Se szeri, se száma az a konfetti csata, szépségverseny kerék és tombola fogják szórni. Mindenki tartsa kötelességén.

— Nagyarányu visszavárosi tanácsnál. Bukarestből megállapítást nyert, hogy a városi tanács működése eljött kitévő csalások történelmi elfogatási parancsot adott len, aki elűnt a városból mestert pedig beidéztek a kihalgatta.

Sighetul-Marfatel-Már Miksa, Zsidó Nemzeti Szövet

— **Julius elsején hozzák forgalomba a Ferdinand király jubileumi bélyegeket.** Bukarestből jelentik: Megemlékeztünk arról, hogy öfélése Ferdinand király hatvanadik születésnapja alkalmából a PTT vezérigazgatósága július elsejétől 31-ig jubileumi emlékbélyegeket hoz forgalomba. A jubileumi bélyegek értéke és színe a következő lesz: 10 bani világos szürke, 25 bani narancsszín, 50 bani siena vörös, 1 lej lila, 2 lej sötétzöld, 3 lej kármínvörös, 5 lej szepia, 6 lej oliv, 9 lej sátrkék és 10 lej égszínkék. A jubileumi széria nagy beföldi, mint külföldi levelekre érvényes.

— **A „Korunk“ júniusi száma.** Egész esomó szenzációs érdekességű tudományos anyag, a Ma politikai és társadalmi vajadásait megvilágító értekezés teszi szinte nélkülözhetetlenné minden igazi kultúrember számára a „Korunk“ legújabb számát. *Szántó Hugó* „A győzedelmes metafizika“ címen írt a metafizika reneszánszáról megkapó cikket. *Pfeifer Zsigmond* „Freud és a pszichoanalízis“ című értekezésében a freudizmus gyakorlati eredményeire világít rá. *Szenzációs* számba megy *Keresztury Sándornak* rendkívüli koncepcióval, éles analízissel megírt cikke a szláv imperializmusról. *Rádóné Kempner Magda* „Lutegrállények“ című novellája egy tulfinomodott, erős intellektusú és bő fantáziájú asszonyegyniség rekvélációja. *Max Planck* „A fizika forradalmá“ról írt értekezése minden gondolkodó számára élményt jelent. A Szemle rovatban *Fábry Zoltán*, *Meier Grete* érdekes írásával találkozunk.

* **Értesítés.** A „A Safruth zsidó könyvkereskedőcég Cluj“ (P. M. Viteazul 39.) ezúton értesíti az érdeklődőket, hogy a 10 kötetes kontemp.ált Dubnow féle „Die Weltgeschichte des Jüdischen Volkes“ már csak korlátozott számban és rövid ideig lesz kapható az előfizetési árban. Mindenki saját érdekében cselekszik tehát, ha haladéktalanul előfizet a Dubnowra s ezen értekes és szenzációs művel gazdagítja könyvtárát. Ára kötetenként erős vászonkötésben M 12— (ca 700 lej) 1/2 bőrkötésben M 15— (ca 870 lej). Könyvtárak, egyesületek 10 százalék engedményben részesülnek. Az első 3 kötetet már leszállíthatjuk, a hátralévő kötetek ez év folyamán kerülnek ki sajtó alól. Kimerítő prospektust és műleírast kívánatra ingyen küld a Dubrow erdélyrezi kizárólagos képviselője a Safruth-cég.

— **Eljegyzés.** *Rubin Mariska*, *Kisjenő* és *Kreitzer Béla* Felsővisó jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Julius elsejével új magyar bankjegyeket hoznak forgalomba.** Budapestről jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a Magyar Nemzeti Bank július elsejével forgalomba hozza a felülbélyegzett magyar bankjegyeket. Ugyanakkor forgalomba kerülnek az új pengő bankjegyek is. A kisebb váltópénzből erre az időre snuten nagyobb mennyiség készül el, úgy, hogy a husz- és ötvenfilléreseket fokozatosan szintén forgalomba helyezik.

— **Nagyváradon ma léptették életbe az új zárórarendet.** Nagyváradról jelentik: Nagyváradon pénteken léptetik életbe az új zárórarendet, amelynek értelmében a kereskedők délután 1 és 4 óra között, valamint este 8 óra után kötelesek zárva tartani. Mint a többi városokban, úgy Nagyváradon is általános felhőborodást keltett a sérelmes intézkedés. A kereskedelmi alkalmazottak munkaadóikkal karöltve interveniálnak az új zárórarendet visszavonásának érdekében.

* **Jóteknycélu kerti ünnepe.** Kolozsváron másról sem beszélnek, mint a kerti ünnepegről, amit e hó huszadikán rendez az Izraelita Jóteknycélu Egyesület a református kollégium udvarán. Délután négy órától gyermekek számára, este pedig a felnőtteknek szólnak a szórakozások. Se szeri, se száma az attrakcióknak. Jazzband, konferetti csata, szépségverseny, bábszínház, szerezcserek és tombola fogják szórakoztatni a közönséget. Mindenki tartsa kötelességének, hogy eljőjön.

— **Nagyarányu visszaélések a dorohói városi tanácsnál.** Bukarestből jelentik: Dorohóban megállapítást nyert, hogy az ideiglenes városi tanács működése alatt mintegy 5 millió lej kitévő csalások történtek. Az ügyesség elfogatási parancsot adott ki a vezetőitük ellen, aki eltűnt a városból, *Tonariu* polgármestert pedig beidéztek a vizsgálóbíró elé és kihallgatta.

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: *Fried Miksa*, Zsidó Nemzeti Szövetség.

* **Múlt és Jövő“ szerkesztősége** Cluj, Str. Regina Mária 32 értesíti az előfizetőit, hogy *Horváth Pál* úrtól a megbízását visszavonta és így az illetőnek a „Múlt és Jövő“ nevében semminéven nevezendő fizetkötésre vagy pénzfelvétele nincs többé megbízása. *Tibor Dánes* Szerkesztő.

— **Fiatalkoruk nagyszabású betörőtársaságát leplezték le Kolozsváron.** A kolozsvári rendőrség már régóta figyelmes néhány fiatalok suhancra, akik az éj leplét felhasználva, különböző külvárosi helyeken összejöveteleket tartottak. Tegnap éjjel a bűnügyi osztály egyik deaktív csoportjának sikerült az egész társaságot lefognia. Megállapították, hogy a betörések egész sorozatát követték el nemcsak Kolozsváron, hanem vidéken is. A vidéki cinkostársak elfogatása is csak órák kérdése. A nyomozás érdekében a társaság tagjairól és fizelmeiről a nyomozás befejezéséig a bűnügyi osztály nem ad információt.

Az egész világ zsidóságának tulnyomó többsége nagy figyelemmel kíséri zsidó férfiak és nők vállvetett munkáját a zsidó nemzeti otthon felépítésére Palesztinában. A nagy építő mű alkotója és vezetője a Cionista Szervezet, amelynek teljesítményei ezen a területen kétségbevonhatatlanok. A sékel megváltásával minden zsidó ember tudatosan es nyíltan kifejezi azt, hogy kötelességének érzi a zsidó megújodás nagy alkotásába bekapcsolódó személyes és anyagi részvételét.

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-hoz is tartozatok, váltsatok meg a sékelt! Lépjetek be annak a nagy tábornak soraiba, amely békés eszközökkel a zsidó nép jövőjét építi!

— **Lefejezte a repülőgép propellere.** Párisból jelentik: A rocheforti repülőtéren tegnap borzalmas szerencsétlenség történt. Az egyik fiatal pilóta be akarta vontatni repülőgépét a hangárba és ebből a célból elindította a propellert. A pilóta, aki a gép előtt haladt, hirtelen megcsuszott a nedves talajon, elesett és a forgó propeller közé került, amely a szerencsétlen embert egyszerűen lefejezte. A katasztrófa az egész fővárosban nagy részvétet keltett.

— **Jóteknycélu gyűjtött pénzt sikkasztott egy ezredes felesége.** Galacból jelentik: Galacban tegnap letartóztatták *Georgescu* ezredes feleségét, aki a hősök emlékének gondozására létesített egyesület nevében illetéktelenül 200.000 lejt vett fel a pénztintézetből.

— **Dr. Szabó Juci — német szimpadon.** Bácsból jelentik: A Deutsches Volkstheater a napokban mutatja be *Fodor László*nak, az új magyar színműirodalom tehetséges tagjának nagy sikert ért legújabb vigjátékát, a „Dr. Szabó Juci“-t. A darab főszerepét *Leopoldine Constantin* játssa, míg a rendezést *Karlheinz Martin*, a híres regisseur végzi.

— **Óriási viharok az ókirályságban.** Bukarestből jelentik: Campinában tegnap éjjel nagy jégeső pusztított, amely rendkívüli károkat okozott a vetésekben is. A tojásnagyságú jégdarabok több száz ablakot betörték. Ugyancsak óriási orkán és felbőszkadás pusztított Jasiában is tegnap, amely rendkívüli károkat okozott. Az összes távirat-oszlopok kidőltek.

— **Öngyilkos lett, mert nem akart felesége útjába állani.** Nagyváradról jelentik: Tegnap délután három órakor *Grünfelder János*, 24 éves római katolikus iparművész, felesége szüleinek lakásán, a Katolikus Körben mellbőltte magát. A fiatal ember másfél évvel ezelőtt nősült meg és ez év februárjában vonult be a katonasághoz. Kétoldali tüdőcsucsuhurtyja miatt kéthónapi szabadságra engedték. Ezt a szabadságot töltötte most otthon. Öngyilkosságának okát nem tudják. Levelet hagyott hátra feleségének, felesége szüleinek és édesanyjának. Azt írja bennük, hogy nem akar felesége útjába állani és ezért lesz öngyilkos. Ne okoljanak senkit halálomért. Az öngyilkost beszállították a kózkórházba. Állapota súlyos.

Nap és esernyőt

legelősbban a készítőnél vehet

Transylvania Ernyőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és zsidó ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térs és tánczene. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: **Ileanda-Mare.**

Szerkesztői üzenetek

* *R. L. Samboleni.* Az italmérsi engedély bevonásának csak akkor nem volt törvényes alapja, ha az iskola később épült, mint a korcsmahelyiség. Az, hogy a községi korcsma is a megengedettnél kisebb távolságra esik az iskolától, épp oly kevésbé szolgálhat mentességül, mint az, hogy eddig hatósági részről nem emeltek kifogást az Ön korcsmájának közelsége ellen. De ebből a körülményből arra kell következtetnünk, hogy az iskolát csak később építették a korcsma közelébe és ebben az esetben a bevonás jogtalan volt annál is inkább, mert a községben még a megengedett számnál is kevesebb korcsma van és így ez sem szerepelhet indokul arra, hogy Önt egzisztenciájától megfossszák. Az italmérsi törvény értelmében feltétlenül joga van felebezéssel élni, amihez azonban ügyvédre van szüksége.

Izsák Armin, Valcan. Levelüket áttettük a Joint erdélyrezi irodájához, amelytől teljes felvilágos tást fognak kapni.

Egy régi előfizető, Săzueni. Levelében nem tűnik ki világosan, hogy milyen körülmények között történt a honosítás. Mindenesetre tanácsos volna ismét jelentkezni a hadkiegészítőnél, ahol most már valószínűleg elfogadják besoroztatása iránti kérelmét, mert az állampolgárság naturalizálás útján való megszerzéséhez szükség van a katonai kötelezettség teljesítésére. Besoroztatása esetén aligha kell majd az egész időt kiszolgáltatnia, hanem csak gyakorlatra fogják behívni.

Exignus, Arad. Vannak irói velleitásai, de kifejezési formája és a téma kihasználása még nagyon kezdetleges.

G. Márkus, Campia Turcii. Sajnos, a panasza minden okuk meg lehet, mert a törvény valóban nem engedi meg a 96 fokos tisztasági szesz árusítását. Esetleg együttes akcióval lehetne valamelyes enyhítéseket kivívni.

33. számú előfizető. Nagyváradnak jelenleg mintegy 80 ezer lakosa van.

F. Simon, Sighet. Cégek elvből nem tudunk ajánlani. A kívánt címekért tessék az illetékes kereskedelmi kamarához fordulni.

G. József, Viseul de Sus. Az „Akiba“ egyelőre még nincs meg könyvalakban. Ha megjelenik, az Uj Kelet könyvosztályánál kapható lesz.

Izsó, T. Mures. A közölt hírnél többet, amelyet bukaresti jelentés alapján közöltünk, egyelőre semmit sem lehet tudni a tervezett egyéves fogászati tanfolyamról. Tessék figyelemmel kísérni az Uj Keletet, mely azonnal tájékoztatni fogja erről olvasóit, mihelyt a közegészségügyi minisztérium részleteket fog közölni a tanfolyamról.

Előfizető, Marghita. A parlamenti választásokon összesen két zsidó képviselő és egy szenátor kapott mandátumot. Ez a szám azonban még nem végleges, mert Bukovinából valószínűleg hivatalból is — a kereskedelmi kamarák képviselőiben — bejut egy zsidó szenátor, azonkívül pedig a zsidó egyházat is megilleti egy szenatori mandátum. Változást idézhet elő a zsidó képviselők és szenátorok számában a mandátumigazolási vita is, amelynek lezajlása után közölni fogjuk pártállásra való tekintet nélkül a validált zsidó képviselők és szenátorok névsorát.

I. Simon, Ibasfalau. Sziveskedjék kérésével az illetékes iparkamarához fordulni, vagy valamelyik beföldi selyemgyárhoz. Állami intézmény a selyemhernyótenyésztés népszerűsítéséhez és a gubók értékesítésére ezideig még nem működik.

Érdeklődő, Ocna Sibiului. Van. A címét tessék a fürdőigazgatóságnál megérdeklődni.

H. H. Balaspric. Fémipari iskola Kolozsváron is van, de zsidó jellegű ilyen intézetről egész Románia területén nem tudunk.

TŐZSDE

Junius 17-én

A lej Zárlatban 225.00—225.00, Párisban 14.95, Svájcban 307, Bécsben 301.50, Prágában 14.60.

Kolozsvár. Élénk kínálattal szemben a vételkedv továbbra is tartózkodó. Az árfolyamok nagyjában változatlanok. Az alábbi jegyzések mellett történtek kóteések:

Bécs 32.80—33.10, Prága 6.90—6.95, Budapest 302—305, Páris 6.80—6.90, Zürich 45.20—45.00, Newyork 230.00—235.00, London 1140—1150, Milánó 8.40—8.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.00, Amsterdam 207.50, Newyork 516.63, London 2514.50, Páris 1480.00, Milánó 1865.00, Prága 1530.00, Budapest 72.30, Belgrád 912.50, Bukarest 225.00—225.00, Varsó 40.50, Bécs 72.95.00

Bukarest. Cevizak: Páris 6.90, Berlin 56.40, London 1147.00, Newyork 235.00, Milánó 8.55, Zürich 45.60, Bécs 33.30, Prága 6.90, Brüsszel — Budapest 33.25.

Bukarest. Valuták: Napoleon 900, német márká 56.00, leva 1.75, török lira 128, font sterling 1140, francia frank 7.00, svájci frank 45.00, olasz lira 8.00, drachma 2.80, dinár 4.10, dollár 235, lengyel forint —, osztrák schilling 33.00, magyar korona 33.00, cseh korona 7.00, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Meghatározzák vasárnap a Kolozsvár—Nagyvárad válogatott mérkőzését

Ismeretes, hogy vasárnap az eredeti tervek szerint Nagyváradon kellett volna szerepelni Kolozsvár reprezentatív futballcsapatának. Miután azonban a Victoria ugyancsak ebben az időpontban Aradon selejtező mérkőzést játszik, a kolozsvári Szövetség lemondta a nagyváradai szereplését és így — amint azt tegnap megírtuk — a CFR és Haggibor gondoskodtak vasárnapi sportprogramról.

A nagyváradai Szövetség azonban tegnap délben értesítette a kolozsváriakat, hogy hajlandó válogatott csapatát Kolozsvárra leküldeni. A kolozsvári Szövetség elfogadta ezt az ajánlatot és a tegnapi triál mérkőzés után a Victoria-játékosok figyelmen kívül hagyásával összeállította a vasárnap szereplő válogatott csapatot, amely, amint azt az Uj Kelet elsőnek közölte, a következőképpen fog szerepelni: dr. Lázár—Pollák, Dobra—Gábor, dr. Hatieganu—Ghiurgiu II.—Blaj, Ujfalvi, Rakitovszki, Szaniszló, Reményi. Ez az összeállítás a Victoria-játékosok leszámításával sem adja vissza a kolozsvári futball-sport igazi jellemeit.

Teljesen érthetlenné tartjuk például Gábor szereplését a jobbált posztján, aki egyesületében az egész szezonban centert játszott, meglehetősen gyér sikerrel. Helyét Klein, vagy Fazekas összehasonlíthatatlanul jobban betöltötték volna. A jobbösszekötő Szaniszló, bár kétségtelenül kvalitatív játékos, de rutinizatlan és félénk, aki a masszív nagyváradai védelemmel szemben előreláthatólag tetlenségre lesz kárhoztatva. Reményi, ki egyesületében már évek óta a balösszekötő posztján szerepel, balszélsőt kénytelen az összeállítás következtében játszani, holott egy Reményi—Marcsán párosítással kifogástalanul meg lehetett volna oldani a balszárny kérdését.

A nagyváradai csapatot Kiss Kálmán szövetségi kapitány a következőképpen állította össze: Ströck L., Bartha, Székely—Körössi, Berkesi, Guru—Pless, Szemere, Rónai, Grünbaum, Csoma. A váradai csapat összeállítása ki tünően sikerült, különösen közvetlen védelem és fedezetsora elsőrangú és a meghar dicapolt kolozsvári csapattal szemben a mérkőzés győztesnek látszik. Itt említjük meg, hogy a válogatott mérkőzés előtt tartják meg a sporttelepen a kerület atlétikai versenyt.

KÖZGAZDASÁG

Törvénytervezet készül a szeszeladás monopolizálására? Felelelik a szeszadókat

(Bucuresti Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumban új javaslatot dolgoznak ki a szeszadók felmérése érdekében. Ezzel kapcsolatosan összegyűjtik Európa különböző országaitan érvényben lévő szeszadók adatait, hogy ezek tanulmányozása alapján készítsék el az új javaslatot. A szeszadók felmérését már a Bratianu kormány idején tervezték azzal az indoklással, hogy az összes európai országok közül Romániában a legkisebbek a szeszadók és ennél a legtöbb külállamban kétszer, sőt háromszor nagyobbak ezek az illetékek. Bratianu Vintila volt pénzügyminiszter ezirányu tervezetet most az új pénzügyminiszter is tanulmány tárgyává tette és megfelelő módosítások után, valószínűleg az érdekeltekkel történt tanácskozások alapján, törvényerőre fogják emelni.

Ezzel egyidejűleg az „Argus” arról értesül,

Árlejtések a CFR-nél

Az autonóm vasúti tanács rendelkezésére megkezdtek a hiányos vasúti anyagok beszerzését

(Cluj Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR vezérigazgatósága az autonóm tanács intézkedése folytán hathatós intézkedéseket tett a sürgős természetű hiányok pótlására és a vasutak működtetése érdekében. A hivatalos lap legutolsó számában az alábbi árlejtéseket tette közzé, mely beszerzések mind a fokozatos és végleges konszolidáció érdekében történnek, mert nagyarányu beruházásokat tesznek a pályák kijavítására, a kocsipark kibővítésére és a mozdonyállag szaporítására is. Miután az árlejtéseket kizárólag a CFR hivatalos lapjában szoktak közzétenni, az Uj Kelet az érdekeltek tájékoztatására, időnként közölni fogja a meghirdetett árlejtéseket.

A bucaresti vezérigazgatóság gazdasági ügyosztályán (Economul) Calea Victoriei 93, a következő anyagok beszerzésére tartanak nyilvános árlejtést:

1. Július 18 án asztalos- és ácszerszámokra.
2. „ 19-én kender beszerzésére.
3. „ 21-én csizmákra (mozdonymosók részére).
4. Június 26 án 50.000 kg. nyersolajra.
5. „ 26 án fa- és vastalicszákra (raktárakhoz).
6. Július 3-án bőr és spárgára.
7. „ 5 én tűzoltókészülékekre.
8. „ 5 én különböző bőrúkra.
9. „ 7 en diványhuzatokra.
10. „ 8 án 1000 méter zsákvaszonn (szalmazsákok részére).
11. „ 22-én galvanizált vedrekre.

Miandire kiterjedő részletes információk Calea Victoriei 93. sz. alatt fenti ügyosztályon szerezhetőek be, hol az árverési ajánlatok minái is kaphatók.

A CFR vezérigazgatóság pályafentartási ügyosztályán (Intretinere), St. Gen. Berthelot No 8 serv. Lc. nyilvános árlejtés tartanak a következő távvidai anyagok beszerzésére:

1. 40.000 kgr. zinkezett vasdrót 5 mm.
 2. 5000 drb. szigeteltároló.
 3. 5000 drb. nagy porcelán távvidai szigetelő.
- Az árlejtés június 28 íken d. e. 11 óra. Ugyanott P. ügyosztályon Calea Victoriei 112, június 23 íken szigetelt távvidadióra.

A brassói pályafentartási osztály július 7 én nyilvános árlejtésen munkába adja a Szeben—Fogaras vonalon szünett egyik fabid kijavítását cca 183.000 lej értékben.

A brassói osztálymérnökség június 26 án nyilvános árlejtésen kiadja az alvinc—verestoronnyi vonalon levő indóházak külső festését 100 ezer lej értékben.

A brassói üzemvezetőség pályafentartási osztálya nyilvános árlejtésen kiadja e területén még található zsindellyel fedett valamennyi épületnek cseréptéglával való fedési munkálatait cca. 400 ezer lej értékben (július 13. 10 órakor).

A bacui üzemvezetőség pályafentartási osztálya

Bratianu Vintilának a szesz monopolizálására vonatkozó tervezetét szinten törvényerőre fogják emelni. A volt pénzügyminiszter, mint ismeretes, mielőtt a szesz termelésére és eladására vonatkozó ismeretes törvényjavaslatát elkészítette, tervezetet készített a szeszeladás monopolizálására. Ezt a javaslatot annak idején elejtették, de az új kormány — ugylátszik az állami bevételek fokozására — íemét előveszi a tervezetet, hogy ezt a fontos cikket az állam részére monopolizálja. A hirt természetesen fenntartással közölnék arról is inkább, mert a szeszeladás monopolizálása sok ezer embert támadna meg egzisztenciájában, de azonkívül minden bizonnyal a termelést is megbénítaná, már pedig ez nem lehet érdeke az államnak. De fenntartással közölnék azért is, mert a szeszadók felmérésének a terve is ellentmond a monopolizálásról szóló híreknek.

a Pascani állomás rakodójának rekonstruálására 210 ezer lej értékben, ugyszintén a roman—vulpeesti vonalon levő indóházak fedéséhez szükséges galvanizált bádógtáblákra 300 ezer lej értékben nyilvános árlejtést tart június 23-án délelőtt 10 órakor. Érdeklődni lehet Dir. Expl. Bacau L. 12 és S-cia 3. cimen.

¶ A CFR köicsőn vagonokat szerzett a nagyváradai városi vasutól. A megnövekedett teheráruforgalomra és a még mindig tartó kocsihányra való tekintettel a CFR vezérigazgatósága a nagyváradai városi vasutól (CFOM) kocsikat kölcsönzött ki, mit megfelelő kvóta szerint az egész ország területén szétosztott.

¶ Július elsején a magyar vasutaknál érvényre lép a pengőszámítás. A MÁV közölte a CFR bucaresti igazgatóságával, hogy Magyarországon július 1-ével életbe lép a pengő, amelynek értéke 12.500 magyar koronában állapított meg.

Select-mozgó

Az aranyfilmek sorozatából

A boldogság tolvaja

A szerelem, a fényűzés, gyönyörök, a nagyvilág kalandos és excentrikus életének drámája. A főszerepben

Ronald Colman

„A fehér apáca” és „Romolo” ismert hőse. A többi szerepekben Aileen Pringle és Doris Renjon

Monopol Record film

Urania-mozgó

Péntektől kezdve mutatja be

MALEC

(Buster Keaton)

nagy vígjátéksorozatát.

Malec elvesztí nadrágját

Malec nyomozzák,

Coco az Indiánusoknál.

2 nevetető óra.

Monopol Metro Goldwyn film

Apollo-mozgó

A mozcisillag

Szenzációs dráma, 5 felvonásban. Főszerepben

Marion Dawies

„Jeanice Meredith” főszereplője.

30 éves tapasztalat igazolja, hogy Höfer 3 szünteti az izzadást.

Óvakodjunk a

Hellmann-fé

melyen ez az itt látható kis címke rajta van.

Ez a címke fontos, mivel hogy egyes kereskedők Hellmann-féle ken

SZINHAZ

MAGYAR

Az alvó férj. Szemes is hangos sikere lesz, ug kefogónak volt. A mul nagy sikert aratott vigját vasárnap délután van eg Az Alvó férj a szezon sikere volt a Viaszinház 100:szor játszották és me

Péntek: Az alvó férj (Uj bérlet 65 sz. Sorozat Szombat: Az alvó férj (N Sorozat 437).

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Bökével, László és helyáraz. Sorozat 43 Vasárnap 6-kor: Az alvó f tott helyáraz. Sorozat Vasárnap este 9-kor: Mar net. Sorozat 440).

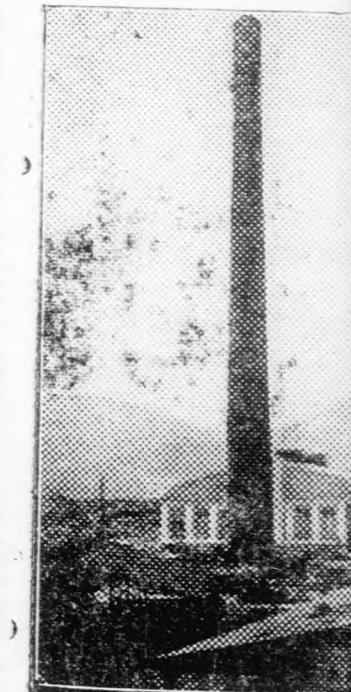
Hétfő: Marics próféső (19 Sorozat 441).

filc-kal

Számakalapot m gadható árban a

I D E

halapszalonn. Formálások 4 Cluj. Calea Victoriei

Eggenberger

Természete

VIC

Óvakodjunk a

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzeri sz. ésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Negyven éve fennálló főforgalmu vegyeskereskedés, berendezéssel és lakással, Szászrégenből tizenhat kilométerre levő Purcest községben eladó Izsák Adolf, Purcest, jud. Mu esturda. 1272

Eladó

8 méteres, favazás téglaes cserpes épület, vívezetékekbe rendezés. Elek, Viz-u. 8

Deák Ferenc-utca 82. szám alatt 3 helyiségből álló raktár és nagy borpince, valamint Szászrégeni 36 szám alatt villanynyal felszerelt, betonozott pince azonnal kiadó. Értekezési számommal, Deák Ferenc-u. 32, bőrraktár. 1274

Barzol

Fieraris Vasúti

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Sőrraktárosok. Eladó egy békeben készült, szilikonhasznát, új állapotban levő pasteurizáló gép Berogad állítva 280 rektette 400 palackot. Jégkészítő és esős idők miatt nélkülözhetetlen Kovács Károlynál, Cebul-Silvanisi, Szilagy-megye 1273

Temesváron, forgalmas helyen, bet. piscin, jól menő péküzlethez keresek komoly társat, esetleg vevőt. Guttman L. Timisoara, Gen. Foch 54. 1277

Használt zsákok, minden csatra vesz és elad Schulz Dawid, Timisoara, Preyer utca 24. Telefon 22-46. 1276

Nyomdázók.

Azonnal eladó: 1 db. 12 s Sig gyors-saito motorral, 1 db. Angar téglanyomó 400 kg. jó betű, 10 kg. rézanyag Révész Ernő könyvkereskedés, Tg. Mures

Cseresznye és más gyümölcsök fáról olcsón eladó. Cim: dr. Ciobanulea birtok, Cluj, Hegyesdomb

Családi ház, öt szobával, fürdőszobával és mellék helyiségekkel, olcsón eladó, Ha, du-u. 7. 1275

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Fővétel Friedmann könyvkereskedésben, Fötér. 842

Hirdessen az Új Keletben!

Preciziós

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

C. u. j, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, báli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **CZELL** sörfözde

„URSUS“

világos,

„HERKULES“

barna különleges sörrel mindenütt kaphatók!

Engros.

Detall

Bőrkereskedők, cipészek és csizmadiaik figyelmébe!

Saját érdekében keresse fel a

Kozák és Sámson

céget, Cluj, Str. Regina Maria 9. (Deák F.-u.)

hol a legolcsóbb napárák mellett szerzheti be mindennemű bőrkülönlégségi szükségletét. Óriási választék bel- és külföldi felsőbőrökben és talpakban.

Tegyen próbarendelést!

Pontos és olcsó kiszolgálásunkról biztosítjuk. Ugyancsak itt megrendelhetők a Merkur vegyszertári gyár „Perless-gloss“ és „Apretura“ bőrfényesítő készítményei. Minden meggyártmányt felülmúlóan fény és minőség tekintetében. Minden osztracsiának és cionésnek elsőrangú érdeke, hogy kizárólag a Mercur-féle Apreturát és Perless-glossot használja, amennyiben a színehangyott bőröknek teljesen visszaadja az eredeti színét és fényét. Nem habzik kenés közben s így szeplős foltokat nem hagy maga után. Kapható minden jó bőrkereskedésben. Viszont-eladók nagy árkedezmény.

Telefon 7-39.

Hirdessen az Új Keletben!

Zsidó ének és zene-művek.

20 % felár.

Engel: 50 smiroth l'jadim (kiséret nélkül)	75
— zongorakísérettel I. füzet, 6 ének	97
Ebből egyes dalok: Moide anih, Elijahu hanavi, L'pol ra'am, Bad scha l'mossehe, Likrath schabath B'mozaj schabath	50
Engel: 5 Schirej am (5 népdal)	150
Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schnia, Klip klap	39
Ahawath rajah, Hen hu	51
Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkinder) 6 ének I. rész	115
Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba chawer és Zis' im, Schirath geschem	39
Engel: Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal)	102
Ebből egyes dalok: Gamadim; Shira Chadescha; Kol haorlogin; Parrar Kajitz	48
Engel: Hymnon lamschorer (Hymnus au den Dichter)	58
Ssaminski: El jiwne hagallil (Négyszólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) (Négyszólamu)	48
Kapl'n: Numah ferach (Zongorakísérettel)	48
Engel: Kinderlieder II. füzet	150
Ebből egyes dalok: Hatapuach, Schewuth, Furio, Maasch	48
Gladstein „Ruth, Boas“ (Zongora ének)	90
Engel: Jüdische Volkslieder IV. köt.	180
Ebből egyes dalok: Imah Hatodi, Hasdam Mischeuolad, Sch rusch rach, Oj nechomele, Och ach B-jamenu	48
Dalok Tschernichowski versekre:	
Engel: Oarim jeschna Arez	58

Zongora-darabok

Engel: Jüd. Volkweisenkranz (2 és 4 kézre)	190
— Öt zongoradarab	150
Ebből egyes darabok	48
Kopit: Freilachs	58
Milnee: Beim Rebben zu Melave-Malke	102
Rosowsky: Poem	115
Aisberg: Hebräische Rapsodie	100
Hatikwah	36

Hegedü - zongora

Rosowsky: An der Wiege	102
Engel: Freilachs (Tanz)	63
Zeitlin-Achron: Eli Zion	63
Lwow: Wo'ochl	63
Weinberg: Romanze	126
Ssaminsky: Kleine Rhapsodie	115
Gnessin: A Niggun	48
Achron: Melodie	115
— Tanz	180
— Agadah	58
— Wiegenlied	63
— Tanz	115

Kaphatók az Új Kelet könyvosztályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Elkészít. Ég kiadó. Síratal és nyomda. Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10. Telefon: 2207. és kiadóhivatal 277, 228 és 1047. K. N. Sz.

1926 június 19 Szombat

Briand

Briand csak néhány órányosszékben pénzügyminis. Peret lemondásával kezdő mány visszalépésével fej már több, mint egy hete nyíltan beállott a krízis. frank miatti gond egyre az ország egész politikai égyors egymáshozkövetkezés egyik minisztérium a más régtelenül egyik legizmosa Franciországnak, mégis másodsor bukik meg. Ki bukás másnak látezik, m vonulás, amikor a miniszakadatlan éjszakai ülés vette vetette fel a bizalm szerinti szavazásban ötven maradt. A mostani bukás szer nélkül következett amikor Briand kifelé mentek, hiszen a döntő min keddi ülésén elért átmen zott a visszavonulásról. ságit teljesítették, a pénz benyújtott interpellációk kapta a kétnapi haladé tehát péntekig, hogy Pe doskodják, valamint arra politikában szükségének sokat megvalósítsa.

A valóságban azonban ként van. A beavatottak binet elhőke és a pénzügy mélyreható ellentétét ezert a kamrában kapott pen Peretnek szolt, vag jelentette. Peret nyíltan gát a kormányban, hogy nak a középpartokra va halasztani és hogy inkább mányra van szükség. E aki nem túlságosan szeret de jellemének megfelelő tudott megalkudni a he szereti a parlamentit korozottan ellenezte ezt a minden hidat felégetni észre kellett vennie, hogy jából elvesztette, azt is nem kart nyíltan a jo ilyenformán lehetetlen.

Ez az ellentét ugyan kamara újból megnyitá radikálisok felét veszte végrehajtóbizottsága He gikus nyilatkozatban a ben ülő minisztereknek kormányá valójában a kormányának tekinthet annál súlyosabban érez ügyi kérdésekben egyr Francois Marsalra, M masára, akinek a befó lási szakértőbizottság stült. Ez a szakértőbi utolsó reményeége é várni ennek az állásfo csak julius felé lépjen val a kamara elé. De hetett már betartani, legutóbbi frankvédő rad. Hiába ölteket bele háza utján 30-40 m az, hogy a frank mos son áll, mint a ment A krízisnek ezzel szemben Peret ép o Briand. Egy dolog a hogy a kis-stíli mest